SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

Dirección y Administración: GRAL. CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 - Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoeslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) XIII. BUENOS AIRES, 7 DE AGOSTO (AVGUSTA) DE 1942 Núm. (Štev.) 29

NAROČNINA:
Za vse ameriške države in za celo leto $ arg. 7.—; za pol leta $ arg. 4.—

Kaj z našimi društvi?

Pred kratkim sem se razgovarjal z mlajšo rojakinjo o naši govorici. Je to mlada prijateljica, ki se nikoli ne sramuje našega jezika, katerega dobro obvlada, kar je med mlajšimi ljudmi res prav hvalevredna izjema. V pogovoru je menila, da se njene prijateljice sramujejo naše govorice radi tega, ker govorijo samo domače narečje in da se jim zato posmehujejo druge tovarišice oziroma tovariši. So to ljudje, ki niso imeli nikakšnega poduka v naši besedi razen domačega, in še ta je bil v največ slučajih zelo pomanjkljiv, ker so tudi starši bolj preprosti ljudje ter največkrat ne čutijo potrebe po izibrazbi ali tudi uglajenem govorjenju. In to prenesejo na svoje otroke, nevede, da v širši družbi je treba tudi nekoliko širšega znanja.

V domači vasi je bilo to kaj enostavno, ker so govorili vsi enako in so se mogoče posmehovali onemu, ki se je v govorici nekoliko bolje izražal — slabost, ki so jo nekateri prinesli tudi semkaj. Tam so imeli tudi še kakšno našo knjigo, katero so z veseljem čitali, ker niso razumeli drugega jezika razen slovenskega. Toda tukaj se je bilo treba naučiti še drugega jezika in ga tudi povsod rabiti. Ni čudno, če so se ga mlajši ljudje bolj oprijeli in zato skoro opustili našo govorico, katere po besedah mlade prijateljice niti ne obvladajo več, kar izvečine vsa mladina danes obžaluje, ker se ne more brezhibno pogovarjati v družbi s starejšimi rojaki v našem jeziku.

V pogledu vzgoje mladine smo Slovenci kaj svojevrstni ljudje, kakor smo še v marsikakšnem drugem pogledu. Mnogo je mater, ki niti zdaleč ne obvladajo zadostno tukajšnje govorice, a vkljub temu ne spregovrijo z otrokom v domačem jeziku in to radi tega, ker imajo bojazen, da bodo zmerjani kot "polacos" ali "rusos", in mnogi rojaki so bili tudi mnenja, da smo Slovenci oziroma sploh Slovani manj vredni ljudje. So to predvsem rojaki, ki so v domovini obiskovali italijansko šolo, kjer so jim vcepali raznarodovalne nauke v glavo. In ko so prišli v to gostoljubno argentinsko deželo ter primerjali življenje v domači vasi z življenjem v ogromnem mestu, kakor je Buenos Aires, so se jim nauki iz domače šole zdeli resnični ter so marsikoga prepričali o naši nepopolnosti v primeri s tujerodci, pri katerih so opazili več tehnične izobrazbe in podjetnosti.

Ni treba pripominjati, da so takšna naziranja zmotna, ker če Slovani ne kažemo toliko tehničnega napredka, je to radi tega, ker smo bili vedno zapostavljeni in ovirani v razvoju. Da ne zaostajamo v umski izobrazbi, so dakazali n. pr. ruski pisatelji in znanstveniki, ki so dosegli v prejšnjem stoletju uspehe v slovstvu, kakor jih ni doseglo nobeno drugo ljudstvo, a sedaj dosezajo Rusi tudi gospodarski in tehnični naparedek, kakor ga ni pokazal noben drug narod. Tudi strokovno izobraženi Čehi ne zaostajajo v trgovski ali industrijski podjetnosti za drugimi mogočnimi narodi. Kar manjka nam Slovencem in tudi drugim Slovanom je predvsem narodna zavest ali ponos; a manjka nam tudi tista širša gospodarska podjetnost in izobrazba, ki je ni bilo prilike dobiti v domači kmečki vasi, kjer smo bili vzgojeni predvsem za domače delo.

Jasno, da naš preprost človek, ki v domovini ni poznal ničesar razen domačih razmer in mogoče bližnjega mesta, ki ni vedel skoraj nič o našem kulturnem ali drugem razvoju in ni imel ni pojma o svetovno-gospodarskih razmerah, je v tem šumnem večmilijonskem mestu začel podcenjevati domače razmere, jezik in tudi samega sebe. Takšnega človeka je malo brigalo, kako govorijo njegovi otroci, še posebno, ker je v tukajšnji naši družbi prevladovala narodna mlačnost, posledica gotovega mednarodnega gibanja, ki je mnogo škodovalo v pogledu mladinske vzgoje.

Danes je pa drugače. Sedanja vojna dokazuje vsem, da so tudi Slovani ne samo vpoštevanja vredni ljudje, nego da v marsičem nadkriljujejo druge narode in da bodo zavzemali po primerni tehnični izpopolnitvi, eno prvih mest na svetu. Tudi ono pretirano mednarodno gibanje je precej popustilo in pri rojakih je opaziti spet več narodne zavesti.

Toda mladina je medtem doraščala brez naše vzgoje in bo radi tega ostala, mogoče tudi proti svoji volji, brez naše zavesti, če bomo šli naprej po dosedanji poti, še posebno ker ji ni mogoče oskrbeti našega šolskega pouka.

Kaj, če bi skušali v naših društvih vsaj za silo poučevati mladino — tudi starejšo — v naši besedi, kar bi bila zelo hvaležna, a ne baš težavna naloga.

Naša tukajšnja društva živijo takorekoč od samih prireditev. Na teh zabavah nastopajo pri petju in igrah skoro vedno isti ljudje, ki včasih — posebno starejši — niti nimajo več veselja za to. In programi so tudi vedno enaki. Če bi za razne manjše igre na odru zaposlovali predvsem mlajše ljudi, katere bi bilo treba skrbno učiti izgovorjave ter jih navduševati in tudi nadzirati, da bi se v naši govorici tudi medsebojno pogovarjali, bi imelo društveno delovanje drugačen pomen, kakor ga ima z "reševanjem" visokih političnih in ne vem kakšnih vprašanj. In če bi k programom, posebno v odmorih, dodali več naših deklamacij ali recitacij, bi pritegnili še več naših mlajših rojakov, ki zelo radi nastopajo na odru. Tako bi se počasi izpopolnjevali v našem književnem jeziku.

Toda za takšno pripravljevanje mladine so potrebne sposobne moči, ki jih je v naši tukajšnji družbi zelo malo, in še te bi nekateri najraje izgnali iz naše srede.

Tudi v tem slučaju vlada med nami strahovito protislovje. Kakor se nasproti tujcu ta ali oni premnogokrat podcenjuje, se nasproti našim sposobnejšim možem navadno precenjuje.

V prvotni dobi so naša tukajšnja društva z gojenjem družabnosti mnogo pripomogla k ustanovitvi naših družin. Sedanji namen društev pa bi morala biti predvsem skrb, da te naše družine ohranijo kolikor mogoče zavest skupnosti, pa naj bodo kakršnegakoli stanu in naj govore kakršnokoli naše narečje. Brezpomembno udarjanje po velikem bobnu so vsi visokoleteči načrti zvez in podobni, če si ne znamo vzgojiti naraščaja, ki bo prevzel naše delo. Tega bi se morali zavedati v vseh naših društvih. In naša izseljenska društva bi morala obstojati povsod kjerkoli je kakšna večja skupina rojakov. Za dosego uspeha pri takšnem vzgojnem delu bi pa morali pritegniti v našo sredo sposobne in izobražene rojake. Le takšno delovanje bi imelo res kulturno vrednost tudi za bodočnost naše izseljenske skupnosti in bi zaslužilo, da mu se postavi spomenik v obliki lepega društvenega doma. Le naša zavest in naša govorica v našem naraščaju more ohraniti naša društva. Drugače bodo vsa skupaj pomrla z nami vred ali pa še prej.

I. P.

Položaj na Kavkazu in Turčija

Zelo značilno v sedanjem kritičnem trenutku je obnašanje Turčije, katero prav v živo zadene razvoj dogodkov v Kavkazu. Nam vojne skrivnosti niso poznane, zato ne moremo delati kakih zaključkov na podlagi vojnih opazovanj, pač pa se moremo zanašati, da neposredni sosedje obeh držav, ki sta sedaj v boju za Kavkaz, da Turki nekaj več vedo, kot vemo mi, vš kakšnem smislu se bodo razvijali nadaljni dogodki. Turki gotovo vedo, kolike sile imajo Rusi zbrane v obrambo svojega petrolejskega bogastva v Kavkazu.

Pred tedni, ko se je zlila nemška povodenj po severni Afriki proti Alekasndriji, so bili Turki mnogo bolj zaskrbljeni, kakor pa so sedaj, ko si utirajo nemški tanki pot proti mogočnemu Kavkazu.

To nam pa pove, da Turki ne verjamejo, da bi Nemci osvojili kraje, proti katerim meri njihova ofenziva. Dosegli so pač svoj najbližnji namen, da so zarinili svoj klin med Rusijo in njen kavkaški jug in otežili prevoz petroleja, toda še vedno so tako daleč bližnji petrolejski vrelci, namreč Krasnodar, Majkop in Grozni, da bo nemški naval preje opešal, kot bo mogel do tja, ker je že toliko svoje navalne sile zgubil.

In tudi če bi do teh krajev prišli, je prav gotovo, da pred zimo ne bodo pogledali čez Kavkaz v Transkavkazijo. Morda bi se jim zato bolj zahotelo pognati se proti Astrahanu; toda spet je na potu Stalingrad, pri katerem se lomijo nemške sile, ne da bi mogle korak dalje. In kaj jim vse to pomaga, če je pa ostala nepremakljiva ruska obramba pri Voronežu in stoji na severu silna ruska armada, katera ogroža nemški klin, ki so ga zabili v Kavkaz.

Po turških sodbah je položaj torej tak, da je izključeno, da bi dobili pred zimo v Armeniji za sosede Nemce, kajti ruska sila v Kavkazu je dovolj velika, da je sedanji in letošnji nemški naval ne bo mogel ukloniti. Preostane Nemcem torej druga naloga: proti Moskvi za hrbet od Kaspiškega jezera navzgor. Toda tam stoji pa na potu močna obramba pri Stalingradu in pri Voronežu in se sodi, da so se Nemci v sedanji ofenzivi tako izčrpali, da se ne bodo mogli več pognati tako kmalu v novo ofenzivo, ki bo morala biti še močnejša, kot je bila ta, katera sedaj tišči proti Kavkazu.

Po mnenju nekaterih pa je položaj celo zapleten in je prav problematične vrednosti za Nemce, kar so za hip pridobili. Kaj lahko se nameč zgodi, da jih Rusi vjamejo v Kavkaški pasti in s tem je zgubljeno ne le kar so priborili, temveč tudi mnogo vojne sile.

Zaključek o položaju po turški sodbi je ta: To leto, to se pravi pred zimo ne bodo Nemci dosegli ničesar odločilnega. Kljub temu, da so osvojili, in če osvoje še več ozemlja, ne bodo strli ruske vojske in jih bo tako prevaralo upanje skorajšnje zmage.

Mirno pa moremo pričakovati naslednjega leta, ker tedaj bodo zvezne armade neprimerno bolj močne in oborožene, dočim bo nemški boje- viti duh še bolj opešal in konečno odpovedal.

Na Dalnjem vshodu

Šest let vojske med Kitajci in Japonci! Res je, da so Japonci osvojili velikanske pokrajine, toda Kitajcev niso uklonili in jih še dolgo ne bodo. Japonski tanki, letala in teška artilerija je res delala Kitajcem teške ure, toda to so pa Kitajci kmalu dognali, da se Japonci ne izkažejo tako v boju moža z možem, kakor tedaj, kadar sede v varnem tanku. Tako so Kitajci dosegli lepe uspehe s tem, da so Japoncem stalno onemogočali dovoz teške artilerije in tankov in so jih tako dobili moža na moža, na puško in na nož. Po izjavi geenrala Ho-Jing-Čina, so v zadnjem letu Japonci imeli več padlih kot pa Kitajci, ki so stalno uporabljali taktiko izogibati se boju v ustaljenih frontah, kjer so mogli Japonci postaviti svoje teške bojne stroje; pač pa so napadali iz bokov, iz skrivališč, iz zased...

Prav isti geenral je povedal tole: Kitajska je danes bolj gotova svojega položaja kot nobeno leto sedanje vojne. Ona je sama sebi zadostna s svojim obrambnim orožjem in svojimi človeškimi močmi. Letošnja izredno bogata letina je preskrbela vojsko in prebivalstvo, da bo brez pomanjkanja mogoče organizirati naadljno obrambo. Tudi če bi bila Kitajska sama, bi mogla vojna z uspehom nadaljevati.

Sodijo, da je Japonska opustila misel na to, da bi poskusila zadati Kitajski odločilni udarec. Njene sile ji tega ne pripuščajo. Pač pa sodijo Kitajci, da ni daleč japonski napad na Sibirijo. In kot se zdi, je Japonska v ta korak prisiljena in sicer čimpreje, kajti če bodo čakali še nekaj mesecev bo nastopila zima, ki bo onemogočila vsak korak. To pa se ve, da se zato Japoncem mudi kajti kar moreš storiti danes ne odlašaj na jutri.

Mudi se jim pa še zaradi nečesa drugega. Še nekaj mesecev, pa bo dograjena velikanska cesta iz Zedinjenih držav Severne Amerike skozi Kanado do Aljaške in do Beringove ceste. Tam je pa samo 80 km širok morski preliv do ruske Sibirije od koder je že zgrajena cesta v notranjost dežele. Prav nobenega pomena ne bo več imelo tedaj za Japonce, če si osvoje vse Aleutske otoke, ker bo promet v Rusijo varno tekel po trdi cesti do Beringovega preliva in od tam pa v Rusijo.

Tako da so Japonci v kaj neprijetni zagati. Kljub temu, da so dosegli tako velikanske uspehe, ne vedo kaj naj napravijo: ali naj napadejo Avstralijo, ki je vsak dan bolj oborožena; ali naj navale v Indijo, kjer jih čaka močna armada: ali naj nadaljujejo brezupni boj s Kitajci kjer jim ne kaže nobenega pravega uspeha; ali pa naj se vržejo nad Rusijo, kjer jih čaka močna ruska armada. Vsega ne morejo, če pa samo eno napravijo, pa s tem ne bodo še nič dosegli.

Če človek takole pregleduje ta položaj, bi skoro našel hudomušno razlago, zakaj so Japonci poiskali nov način, kako izdelovati alkohol: namreč iz kaučuka... Zato, da si bodo pri kapljici hudega žganja, mogli kovati nadaljne načrte, ker s trezno glavo jim nikaki računi ne gredo izpod rok.

Indija in Anglija

V Alahabadu, velikem indijskem mestu je policija napravila preiskavo v sedežu vseindske stranke, kjer je našla razne dokumente, med katerimi je tudi nekaj, kar postavi v neprijetno zadrego Gandija. Dne 27. aprila je namreč predložil resolucijo: Japonska ni v boju z Indijo, temveč z Angleži. Indija ni glasovaua za sodelovanje v vojski: ne kot narod ne po zastopnikih. Če bi bila Indija svobodna, bi bil njen prvi korak stopiti v diplomatske razgovore z Japonci.

Toda Gandijev predlog ni prodrl, ker se mu je odločno uprl Nehru, drugi najvažnejši indijski politik z razlogom: "Če bi Indija napravila tak korak, bi s tem izdala svoje dobre prijatelje in demokratična načela in bi svet sodil, da smo se pridružili "osi"...

Dne 4. avgusta je dal Nehru tole izjavo: "Vseindska zbornica bo izglasovala te dni ne le odobritev civilne nepokorščine, temveč tudi njeno obliko".

Nato je dodal še, da bo to početje, kratko, izdatno in ne več kot tri mesece dolgo, ter bo odločilo bodočnost Indije.

Obiski v Moskvi

V skrivnostno meglo je zavit obisk v Moskvo, kjer so se sestali ta teden z ruskimi predstavniki angleški Churchil in ameriški general major Follett Bradley, kot zastopnik Rooseveltov. Razgovor je bil brez dvoma o najizdatnejši pomoči Rusiji v tem trenutku. Ameriški predstavnik je priletel z letalom in je potoval 10 dni.

Žrtev fašizma

Kot žrtev fašizma je postal znameniti zgodovinar Giglielmo Ferrero, ki je 71 let star umrl v izgnanstvu v Ženevi, v Švici, kamor se je zatekel pred nasilnim fašizmom in je bil tam univerzitetni profesor. Spisal je znamenite zgodovinske knjige, katere je pa fašistična vlada vse strogo prepovedala.

LADJEDELNICE V ANGLIJI

V Angliji je spet začelo delovati s polnim obratom 23 ladjedelnic, ki so bile dalje čase ustavljene.

Amerika gradi tovorna letala

Pač bo nekaj posebnega tak zračni orjak, ki bo nesel 72.000 kg. Takih avijonov je sedaj v delu 5000. Gradijo se pa tudi tovorni podmorniki, ki bodo nadomestili tvegani promet z navadnimi barkami.

ROJAKI in ROJAKINJE! V NEDELJO 9. AVGUSTA 1942, ob 4 uri popoldne, se bo vršila v dvorani "XX. Setiembre", ulica ALSINA 2832 (blizu Plaza Once) prireditev "Slovenskega doma", katere polovica čistega dobička bo za jugoslovanske vojne vjetnike. Vaša krvna in človečanska dolžnost je, da to prireditev posetite! Spomnite se torej naših trpečih vojnih vjetnikov in pomagajte jim!

BOJI V SLOVENIJI

VOJSKA GENERALA MIHAJLOVIĆA JE ZAČELA Z OPERACIJAMI V VEČJEM OBSEGU TUDI V SLOVENIJI — USPEŠNE BITKE V BOSNI — ITALIJANI POŠILJAJO VELIKA OJAČENJA SKOZI TRST

Mussolini je bil zadnje dni julija v Gorici, kamor je prišel, kakor naznanja italijansko uradno poročilo, "brez prednaznanila", kar je gotovo storil v skrbi za varnost svoje fašistične kože. Mussolini je v Gorici zbral šefa italijanskega generalnega štaba in vse višje poveljnike italijanskih čet, ki se nahajajo v "vojni zoni". Z njimi je imel več konferenc, ki so bil prav gotovo v zvezi s položajem v po italijanski vojski zasedenih krajih. Ko so se ta vojaška posvetovanja končala, je Mussolini imel tudi kratek javen govor, v katerem je opozoril "komuniste s te in z one strani bivše meje", da ne smejo gojiti "nezmiselnih sanj" in da se bo proti njim, če se ne bodo pokorili Italijanom, "uveljavil neizprosen rimski zakon".

Mussolinijeva izjava pomeni važno priznanje. Šef italijanske vlade je javno povedal, da se proti Italijanom upirajo in bore ne samo naši ljudje v jugoslovanskem delu Slovenije, marveč tudi "s te strani bivše meje", t. j. na Primorskem. Potrdil je s tem vesti, ki so jih dnevniki priobčili pred nedavnim o bojih v bližini Trsta, v okolici Reke in v notranjosti Istre ter okrog Nanosa, in o katerih je poročal tudi naš list.

Nova poročila naznanjajo, da je narodna vojska generala Draže Mihajlovića začela z operacijami v večjem obsegu tudi v Sloveniji. Prav posebno pogosti so boji ob železniški progi Trst-Ljubljana, pa tudi drugod. Tako so na primer narodni borci zasedli predvčerajšnjim Žužemberk v novomeškem okraju in Poljhovgradec pri Ljubljani. Do večjih spopadov je prišlo tudi ob Kokri, pri Kamniku, Škofji loki in Jezerskem, kjer so borci zaplenili 5 strojnih pušk. Naši so bili zavzeli te dni tudi Tržič.

Položaj mora biti precej resen za Italijane, ker sami poročajo, da pošiljajo skozi Trst "velika ojačenja" za borbo proti jugoslovanskim četam.

Do večjih bitk je prišlo zadnje čase tudi v Bosni in na Hrvaškem, ter so Bolgari, Nemci, Italijani in vstaši imeli občutne izgube. Tekom bitk, ki so trajale štiri dni v Grmeč planini, so totalitarci zgubili 4.000 mož, mrtvih in ranjenih, tisoč pa so jih zajeli naši. Mihajlovićevi borci so se celo polastili dveh nemških letal tipa Junker ter so ju takoj uporabili za bombardiranje totalitarnih postojank. Z operacijami tekom poslednjih dni so naši borci dobili v roke tudi mnogo dragocenega vojnega materijala.

Svet se vsak dan bolj čudi neverjetni hrabrosti in vztrajnosti naše vojske, ki se že toliko časa in z uspehom bori proti vpadnikom in vstaškim izdajalcem. Ni čudno, če so se v zvezi s tem začele širiti tudi vesti, ki prihajajo iz turških krogov, da nameravajo zavezniki otvoriti drugo fronto na Balkanu, ker bi zaradi odpora jugoslovanske vojske in pa grških borcev taka druga fronta imela na Balkanu največ izgledov na uspeh.

SILOVITE BITKE ZA KAVKAZ

VKLJUB STRAHOVITIM ZGUBAM NAPREDUJE NACISTIČNA VOJSKA V SMERI PROTI KAVKAŠKIM PETROLEJSKIM VRELCEM — IZ MOSKVE JAVLJAJO, DA SE BO DRUGA FRONTA OTVORILAL ŠE TO LETO

Dočim je lani nemška armada napadala vzdolž cele razsežne ruske fronte, se je nacistični generalni štab odločil letos za to, da zbere največ svojih sil na jugu in izsili dohod do. kavkaških. petrolejskih vrelcev. S to koncentracijo sil je dosegel premoč tako v pehoti kakor v letalstvu in prav posebno v tankih in posrečilo se mu je potisniti rusko vojsko nazaj. Že nekaj dni se bijejo strahoviti boji v dolinah in gričih, skozi katere vodi pot do kavkaškega petroleja, čigar posest v nemških rokah bi imela zelo važne posledice za nadaljnji razvoj vojnih operacij in predvsem za trajanje sedanje vojne.

Maršal Timošenko je z ljutimi protinapadi na levo krilo nemške armade, ki pritiska proti Kavkazu, skušal zaustaviti njeno napuredovanje. Posrečilo se mu je sicer prizadejati Nemcem zelo težke izgube, vendar pa je nacistični generalni štab razpolagal doslej z zadostnimi rezervami in je zato mogel vzdržati pritisk.

Najbolj nevarno za rusko vojsko je prodiranje oklopnih divizij generala von Kleista v severnozapadnem delu gornjega Kavkaza, na črti Tihoreck-Tropotkin-Armavir. Von Kleist si prizadeva dobiti tu v roke važne železniške proge, ki vežejo Stalingrad in Baku s črnim morjem. Od tod bi Nemci najbrž skušali udariti proti obali Črnega morja v smeri Krasnodara in Majkopa, zajeti s svojimi lovkami obe imenovani mesti, pomorsko oporišče Novorosisk in obkoliti ruske čete, ki se drže v severnozapadnem Kavkazu. Tu se bo morala ruska vojska najbrž umakniti proti jugu in vzhodu, uničujoč petrolejske vrelce in čistilnice kamenega olja.

Von Bockova armada je učvrstila svoje levo krilo ob spodnjem Donu in prodira z desnim krilom proti južnemu delu oVlge in Astrahanu, ki se nahaja ob njenem izlivu.

Rusi se močno drže pri Stalingradu in tu je maršal Timošenko zbral baje velika ojačenja, ki bodo najbrž kmalu stopila v boj. Če se je Rusom posrečilo zbrati tu zadostno število tankov, artiljerije in drugih vojnih strojev, tako da bi imeli znatno premoč nad Nemci, bodo gotovo udarili z vso silo na nemško levo krilo, kar bi moglo brž izboljšati položaj. Tako, kakor se stvari razvijajo v zadnjem času, obstoja resna nevarnost, da se Nemcem posreči zasesti ves Kavkaz.

V zvezi s temi dogodki na ruski fronti postaja vsak hip bolj aktualna otvoritev druge fronte. Iz Moskve je prišla te dni vest, da je bil med zavezniki dosežen sporazum, po katerem se bo druga fronta otvorila še to leto, in sicer v doglednem času. Iz nemških virov zagotavljajo, da se angleški ministrski predsednik Churchill nahaja v Moskvi in tja je prispel tudi poseben odposlanec prezidenta Roosevelta, da se razgovarja s Stalinom. To bi kazalo, da se v tem pogledu res nekaj pripravlja.

AMERIŠKI PISATELJ WALDO FRANK

Waldo Frank je doživel v nedeljo neprijeten obisk. Pet neznancev je prišlo v goste in so s krepkimi bunkami skušali Franku dopovedati, da je bilo njegovo početje in modrost zgrešena. Dogodek je zbudil mnogo prahu. Stvar pa ni posebno komplicirana, čeravno se je o njem tudi v zbornici goovrilo.
sebno komplicirana.

Frank se je malo preveč širokoustil in je baje žaljivo govoril o Argentini in Argentincih. Seveda je to argentinske "nacionalce" razburilo in so mu zato hoteli posvetiti.

Mož je malo preveč govoril ne le kot "politik", kar pač ni bilo neumestno, ker je bil nekak poluradni predstavnik Amerike, temveč je razlagal tudi neko filozofijo, katera Argentincem ni ugajala.

Napadalce išče policija.

PAPEŽ JE PROTESTIRAL

Petain in Laval sta dobila od papeža protest radi postopanja nemških oblasti z brezbrambnimi ljudmi tako z Židi, kakor tudi s Francozi v Alzaciji in Lotaringiji. Zvedelo se je, da so aretirali Nemci v nezasedeni Franciji 15.000 Židov, njihove otroke pa sterilizirali. Proti temu početju je papež ostro in javno protestiral.

MONS. DE ANDREA NA POTU V SEVERNO AMERIKO

Odlični predstavnik cerkvene oblasti v Argentini in velik borec za socijalne pravice, ki je posebno izdatno organiziral argentinske "šivankarice in uradnice", bo odpotoval te dni na važno posvetovanje ameriških sociologov, ki se bo vršilo na pobudo ameriškega episkopata, kjer bodo najodličnejši katoliški sociologi preštudirali način, kako najti pravo ureditev krivičnih socijalnih razmer. Mons. De Andrea je bil osebno povaljen.

BOMBA V RADIJU TRANSKONTINENTAL V MONTEVIDEU

Ta oddajna postaja je prišla na ameriško črno listo, ker je služila nemškim interesom. 4. avgusta zjutraj je eksplodirala bomba, ki je dodobra poškodovala radijske naprave, ni pa bilo nobenih človeških žrtev. Materijalna škoda je jako velika.

MATERE V BOJU ZA SVOJE PRAVICE

V nedeljo se je vršila "ženska skupščina", ki je razpravljala o reformi zakona o materinstvu. Nastopalo je več goovrnic, ki so opozarjale na razne nerednosti v spolnjevanju tega zakona in o nedostatkih zakona o materinstvu. V blagajni materinstva je 20 miljonov pesov, ki bi, prav upravljani, morali pač mnogo bolj koristiti materam, katerim je ta denar namenjen. 300 tisoč je mater, katerim naj ta materinska skladnica služi in bi po pametnem gospodarstvu mogla dobiti mati 400 $ podpore ob porodu in za vsakega otroka 5 $ mesečno do 15 leta.

VREMENSKE BURKE

Po strupenem mrazu preteklih tednov je mesec avgust začel s pravo revolucijo. Od meseca aprila ni bilo tako visoke temperature kot 1. avgusta, ko je kazal toplomer 24,6 stopinj C. o poldne. Tako nagel porast temperature je pa izzval tudi katastrofalno nevihto, ko je nalila velikanske množine dežja in zalila nekatere dele mesta. Padala je tudi toča. Nekatere strehe je hud vihar odnesel. V mestu je padlo 49 mm dežja v eni noči. Nevihta je povzročila tudi mnogo zmede v telefonskih, brzojavnih in električnih napeljavah.

Sedaj pa je že zopet nastalo mrzlo vreme, pa se bo menda spet spremenilo.

ARGENTINSKA VOJNA MORNARICA

Argentina je pridobila 12 vlačilcev, ki jih je kupila od družbe "La Porteña". Rabili jih bodo v Rio Santiago in v Puerto Belgrano, kjer sta najvažnejši argentinski vojaški pomorski oporišči.

ARGENTINSKA KNJIGA

V Nikaragui se je vršila razstava argentinske knjige, ki je žela prav lepe uspehe. Na razstavi je bilo 5000 zvezkov argentinske leposlovne, zgodovinske in naučne literature. Tiste knjige bodo sedaj ostale v narodni knjižnici v Nicaragui in bodo tvorile argentinsko sekcijo.

Ljubitelji lepe umetnosti predajo Zinki Milanov pergamin s podpisi

CHACO DOBI KMETIJSKO ŠOLO

Chaco je dežela poljedelstva in živinoreje in zato je izvršna oblast odredila ustanovo kmetijske šole v Bajo Hondo, 24 km od Roque Saenz Peña. Šola bo imela 4166 ha zemlje.

OBLETNICA ŠVICARSKE ZVEZE

Švicarji so praznovali 651 obletnico švicarske zveze. Ni jih veliko, toda so premožni ljudje in zavedni domoljubi in zato je vsa Argentina vedela za njihov praznik, ki so ga proslavili z raznimi proslavami in po radiju.

Novi prispevki za naše vojne vjetnike

Niso pozabljeni naši vojni vjetniki. Jugoslovanski izseljenci širne Argentine se spominjajo teh siromakov, ki trpe pomanjkanje po raznih taboriščih naših zakletih sovražnikov in prispevajo za nakup zavojev s potrebščinam in hrano. Tako so prispevali za nakup potrebščin, ki se pripravlja za zopetno odpošiljatev sledeči:

Goić Franjo	$	24.—
Dubravčić Ivan	„	24.—
Marčić Juraj	„	24.—
Buj Stjepan	„	12.—
Sažunić Ivo	„	12.—
Živković Mladen	„	6.—
Živković Vlado i gdja.	„	12.—
Osoblje Kr. Poslanstva	„	145.—
Doktorič David	„	11.—
Učitelji S. Gajer i N. Defrančeski	„	30.40
Djordjević Vukašin	„	6.—
Mesar Djuro	„	6.—
Martinić Petar	„	20.—
Živadinović B.	„	11.—
Filipčev Ivan	„	11.—
Mijić Nikola	„	11.—
Popović Vaso	„	11.—
Vilagoš Mihajlo	„	11.—
Gašperlin Franc	„	11.—
Popović Luka	„	11.—
Stavroff Metodi	„	11.—
Alamat Luka	„	10.—
Rosović J. i Car B.	„	10.—
Boroje Petar	„	10.—
Delija Petar	„	10.—
Lukšić Krsto	„	10.—
Paić Nikola	„	6.—
Kličković Jovo	„	6.—
Laković Preslav	„	6.—
Ljubičić Stanko	„	6.—
Bogdanović Ljubo	„	6.—
Dragujević Blaž	„	6.—
Ugarković Savo	„	6.—
Trivić Savo	„	6.—
Mihelj Matija	„	6.—
Todorić Stjepan	„	6.—
Martinović Ivan	„	6.—
Milovanović Stevo	„	6.—
Pribičević Dragan	„	6.—
Kozlina Božo	„	5.—
Sršen Nikola	„	5.—
Evagel Julio	„	5.—
Karamatić Juraj	„	5.—
Savić Momir	„	5.—
Popović Milan	„	5.—
Kralj M. Nikola	„	5.—
Ivanović Mihajlo	„	5.—
Dragojević Simo	„	5.—
Krošnjak Milan	„	5.—
Redjo Anton	„	5.—
Prastalo Jovan	„	5.—
Radmanović Mijo	„	5.—
Jovičević Krsto	„	5.—
Baketarić Filip	„	5.—
Siša Pavle	„	5.—
Bogoje Juraj	„	5.—
Fiorović Vlahov	„	5.—
Babić Augustin	„	5.—
Gračarov Jovan	„	5.—
Gradac Srećko	„	5.—
Musulin Marko	„	5.—
Mijoč Marko	„	5.—
Sofil Nikola	„	5.—
Sekarić Vaso	„	5.—
Radin Ivan	„	5.—
Vučica Blaž	„	5.—
Soda Mato	„	5.—
Martinović Petar	„	5.—
Vukičević Josip	„	5.—
Vuletić Josip	„	5.—
Milević Petar	„	5.—
Bitanga Ivan	„	5.—
Runjevac Ilija	„	5.—
Popović Nikola	„	5.—
Milković Tomo	„	5.—
Bubrić Marijan	„	4.—
Bulić Jovan	„	4.—
Markić Petar	„	3.—
Velebit	„	3.—
Prastalo Božo	„	3.—
Gligorin Ilija	„	3.—
Luetić Ante	„	2.—
Puddu Petar	„	2.—
Pejičić Vidojko	„	2.—
Rekić Mate	„	2.—
Draska Jaroslav	„	2.—
Marinović Todor	„	2.—
Bučić L. Blaž	„	2.—
Jurjević Josip	„	2.—
Palada Bartol	„	2.—
Srdić Dušan	„	2.—
Zupanović B.	„	2.—
Frković Lovro	„	2.—
Baketa Stipan	„	2.—
Dobarov Dimitar	„	2.—
Šafranac Juro	„	2.—
Jakšić Dušan	„	2.—
Roracueta	„	2.—
Arbutina Božo	„	2.—
Strbić Stanko	„	2.—
Knežević Nikola	„	2.—
Puljan Vice	„	2.—
Radočaj Franjo	„	2.—
Mijas Juraj	„	2.—
Mijas Josip	„	2.—
Zupan Ivan	„	2.—
Dragić Josip	„	2.—
Gnječ Ivan	„	2.—
Butjer Petar	„	2.—
Runjaić udova M.	„	2.—
Krecul Ljubomir	„	2.—
Bandulić Šime	„	2.—
Frlin Marko	„	2.—
Županović Nikola	„	2.—
Heldun Marija	„	2.—
Lauše Petar	„	2.—
Cvijanov Vaso	„	2.—
Grgurinović M.	„	1.—
Cudina Juraj	„	1.—
Nedin Arsinio	„	1.—
Repušić Mato	„	1.—
Rozgan Cvetin	„	1.—
Letunić Ivo	„	1.—
Urlanoff M.	„	1.—
Pivac Mirko	„	1.—
Mačešić Savo	„	1.—
Marijanović Luka	„	1.—
Bilovanović Juro	„	1.—
Kasunić S.	„	1.—
Humet N.	„	1.—
Vučković Dušan	„	6.—
Sanšalović Stevo	„	6.—
Davo Mato	„	2.—
	$	847.40
Prej objavljeno	$	9.212.48
Skupaj do 31/7/1942	$	10.059.88

RoRjaki in rojakinje! Pomislite, da so oni vojaki naši bratje, zato pa pomagajte!

Vesti iz organizacij

Prireditve "Slovenskega doma"

Prva prireditev Slovenskega doma se bo vršila v **NEDELJO 9. AVGUSTA** ob 4 uri popoldne v dvorani XX. Setiembre, ulica **ALSINA 2832.** Na sporedu bo poleg petja obeh zborov, tudi igra tridejanka — **"TRI SESTRE".**

Druga večja prireditev se bo vršila v **NEDELJO 18. OKTOBRA,** tudi ob 4 uri popoldne in sicer v **ARMENSKI DVORANI,** ulica **ACEVEDO 1353.**

Prosimo vsa naša društva, da vzamejo to na znanje in ne prirede na te dni svojih zabav.

Pripomnimo, da "Slovenski dom" ne bo imel po 9. avgustu in cel september nobene samostojne prireditve, ker bodo v tem času imele prireditve druge organizacije, pri katerih bo tudi "Slovenski dom" sodeloval.

Spomin na bazoviške žrtve

Primorski odbor se pripravlja, da letos še posebno dostojno počasti spomin naših bazoviških žrtev, ker so se tem pridružile še druge.

Komemoracija se bo vršila v nedeljo 6. septembra ob 5 uri v "Slovenskem domu". Zapela bosta zbora "Slovenska doma" več priložnostnih pesmi, bodo tudi razni govori in deklamacije.

Razpostavljene bodo slike naših žrtev in kakor vedno okinčene s cvetjem ter vse obdano z žalnim trakom.

"Slovenski dom" in Primorski odbor bosta na ta način počastila spomin na vse naše žrtve in vabita vse zavedne rojake in rojakinje, da ta dan s svojo prisotnostjo na tej spominski prireditvi počaste vse mučenike našega naroda.

Prireditev "Slovenskega doma" za v pomoč vojnim vjetnikom

"Slovenski dom", oziroma njegovo članstvo je ostalo zvesto svojim načelom ter ni nikdar opustilo ali zanemarilo zveze z domovino. Ves čas se je borilo za naše svete pravice in se potegovalo za naš narod, ki je trpel in še trpi neznosne krivice pod fašistično Italijo in nacistično Nemčijo. "Slovenski dom" se ni udinjal kvarljivim ideologijam, ampak njegova skrb je bila dobrobit članstva, našega izseljeništva in našega naroda v domovini.

In sedaj, ko je zadela poleg že naše zasužnjene Primorske ista ali še hujša usoda tudi naše brate in sestre onstran prejšnje meje, v Jugoslaviji, je "Slovenski dom" svojo skrb in delo za našo skupno domovino še povečal. Priredil je prireditev, katere polovica čistega dobička je šlo za pomoč našim vojnim vjetnikom.

Rojaki in rojakinje! Tudi od prireditve, ki se bo vršila v nedeljo 9. avgusta, bo polovica čistega dobička za jugoslovanske vojne vjetnike. Zato je dolžnost vseh, ki imajo kaj srca do teh trpinov, da prireditev posetijo. Posebno smemo pričakovati, da ga ne bo Jugoslovana ali Jugoslovanke, ki se vabilu ne bi odzvali, saj bodo s svojim prispevkom mogoče pomagali svojim lastni krvi, kajti brezdvoma so tu mnogi Jugoslovani, ki imajo svojega brata ali bratranca v vjetništvu. Priporočljivo bi bilo, da bi kdor more prispeval še posebel poleg vstopnine kak znesek v ta namen.

Rojaki in rojakinje! Pridite tedaj na prireditev in pokažite, da imate srce do trpečih bratov, ki so naše krvi!

Neumestna kritika

Čital sem prvo številko revije "Njive", katero kot je na prvi strani napisano, so jo začela izdajati Slov. izseljeniška društva D.K.D. Ljudski Oder, G.P.D.S. iz Villa Devoto. SP.D. Ivan Cankar iz Saavedre. Zakar jim najlepše častitam kot enako jim želim mnogo uspeha na tej poti, ker vidim, da po tolikih letih so se vsaj nekoliko sporazumela ta naša bratska društva, ki bi se morala že zdavno.

Nadalje čitam in vidim na drugi strani "Njive" napisane "Kulturne Vesti', katere je spisal Iv., ki se glasijo tako-le. V nedeljo dne 7. junija tega leta, se je vršila prireditev G.P.D.S. iz V. Devoto, po končanih pevskih točkah in deklamaciji, je sledila burka enodejanka "Ljubosumnost". Igra v celoti je nekoliko trpela zaradi počasnega razvijanja, škoda da so igralci govorili po domače, nekateri pa oderski jezik. Ta govorna zmeda je ubila vso vrednost predstave in je bržkone postala mučna in neznosna.

Po mojem mišljenju je tako-le: Iv. ni poznal jedra te igrice, ker v kritiki pravi, po mojem mišljenju, on bi moral povedati, ta je zakrivil tukaj, in oni tam. Zaradi mučnosti in neznosnosti, ni nobene resnice na tem, ker gledalci, ali bolje rečeno obiskovalci, so bili jako zadovoljni in so sledili do konca z velikim veseljem razvijanje igre, ne da bi preje zapustili dvorano. Jaz bi svetoval Iv., da bi bil vdrugič bolj na mestu, in prej dobro prečitai in premislil jedro iger, ravno tako besedilo njih, ker nasprotno, mu bode res postalo mučno in neznosno pri kmetih, kot enako tako pri drugih.

O izgovorjavi, to že ve vsa naša slove. kolonija, da ni med nami umetnikov in vsak naredi in se žrtvuje kolikor mu je mogoče, in to le za blagor naših društvi in kulture. Sedaj oglejmo si nekoliko "La piba de quince", kot taka res ne spada v naše kulturno delovanje, pa ne smemo pozabiti, da mi drugi ne bomo mogli dosti let več delovati na kulturnem polju, ker naše že tako šibke moči pešajo dan za dnem. In je popolnoma prav od moje strani, da se dovoli tudi naši mladini, ki je naša bodočnost malo veselja in razvedrila, da dela in se udejstvujejo na društvenih potih, ker nas bojo nadomestovali. Posebna naloga bi bila v današnjih časih Iv. povsem drugačna, če prav bi videl kaj slabega bi moral nekoliko v drugem zvonu povedati, ker misija bi bila ta, da se zvabi in združi vse Slovence v Argentini skupaj in ne jih razcepati. Če že gremo za eno stvar skupno, kot se pravi. Ne morem pa molčati, ko se spomnim neke slovenske prireditve, ki se je vršila v B. A., tistikrat je molčal g. Iv. ko se je v navzočnosti g. svetnika zapelo nemški valček, ki ni, odkrito povedano, tisti dan, spadalo v to manifesatcijo, ki je bila za vse Slovane, med katere tudi mi pripadamo.

Dne 5. julija t. l. se je vršila prireditev, čisti dobiček te je bil za tiskovni sklad revije "Njive". Pri vsemu mrazu in slabemu vremenu je bila udeležba še precej lepa, dasi bi morala biti za take namene mnogo večja, seveda krivdo tega nosi največ pripravljalni odbor, ki se niskoro jasno povedano zanimal za tisto, ampak za druge reči, na primer kako smo delali, kaj delamo, koliko smo naredili, in zmiraj le eni, drugi nič. Kot prva točka sporeda je nastopil mladinski zbor društva Ivan Cankarja iz Saavedre, pod vodstvom g. Čibiča, ki se je res postavil in ustregel občinstvu kot eden najboljših velikih zborov. Nakar je nastopil pevski mešan zbor G.P.D.S., ki nam je zapel par pesmi pod vodstvom g. Trebšeta. Nadalje je sledil program, naraščaj S.P.D.S. pod vodstvom g. Emilije Bajt, ki je tudi žel vse splošno ploskanje. Po sporedu se je nam predstavil na odru g. urednik revije "Njive". Škoda je, da se je tako ustrašil, ali pa se mu je zaletelo, da ni mogel od tam nadaljevati pozdravni govor, kot bi ga moral odgovorni urednik.

Besede g. predsednika Slov. Zveze, kot se ji je dalo ime, so bile prav lepe in zelo pomenljive v teh današnjih časih, ko se gre za našo vseslovansko bodočnost. Prav od srca se mora vsak zahvaliti za tako pomenljive besede g. predsedinu zveze. Enako se moramo tudi zahvaliti g. Hrovatinu za par resnih in srčnih pesmi, ki jih je nam zapel. Sedaj pa še vzamem gospodično "La Poččinina". Bo kdo rekel, da je tudi to kulturno delo, ne bom ugovarjal, ali kaj takega se ne sme več zgoditi pri naših slovenskih društvih v izgnanstvu.

Mnenja sem, da v bodoče bi bil bolj na mestu pripravljalni odbor za take prrieditve. Prosil bi cenjene čitatelje, da mi oproste mojim pogreškom in drugemu. Napisati sem moral par vrstic, ker sem uvidel in prepričal bil, da se nam je zgodila krivica.

Vinko Batagelj,
tajnik G.P.D.S.

J. N. O.

Objave Primorskega odbora

Corrientes 3114, Bs. Aires

Slovani in Italijani

Ker zadnje čase zelo naglašamo slovansko vzajemnost in solidarnost — kar ni nič napačnega, dokler res gre za solidarnost v dobre namene, na primer, dokler ta solidarnost služi demokraciji — je dobro, da malo spregovorimo.

Dne 2. junija je bila v Washingtonu, slavnost v spomin velikemu italijanskemu revolucionarju in bojevniku za svobodo Garibaldiju. Slavnost je bila pod vodstvom Mazzinijtvega društva in navzoči so bili tudi rameriški javni uradniki in poleg teh so bili navzoči tudi Slovani, namreč Leo Krzycki in Alfred Siemenski. Prvi je predsednik, drugi pa izvršni tajnik Kongresa ameriških Slovanov, ki je bil ustanovljen v Detroitu pred nekaj tedni. To čitamo v buletinu American Slav Congresa, ki ga je razposlal Krzycki sam vsem slovanskim listom.

Dalje čitamo, da je Sieminski pri tej slavnosti govoril v imenu slovanskega Kongresca. Rekel je med drugim, da Slovani in Italijani so sosedje v srednjejužnem pasu Evrope, kjer so v neprestanem boju med seboj, toda Slovani, ki ljubijo svobodo, prav tako spoštujejo velikega Italijana Garibaldija, kakor Italijani, ki ljubijo svobodo; iz tega razloga so ameriški Slovani zastopani na tej slavnosti. Ampak Slovani imajo danes prav tako velikega bojevnika, kakršnega so imeli Italijani pred davnimi leti v svojem Garibaldiju. To je srbski junak Draža Mihajlovič, ki se danes bojuje za svobodo Jugoslovanov.

Tako je Sieminski vzporedil Mihajloviča poleg Garibaldija. Poročilo ne pove, kakšen je bil odmev med navzočimi Italijani — dali je bilo med njimi toliko navdušenja za Dražo Mihajloviča, kolikor ga je bilo za Garibaldija.

To je vse dobro. Garibaldi. in Mazzini zaslužita poklon vseh svobodo ljubečih ljudi, zato je pravilno. da so bili Slovani zastopani pri tem slavju.

Ampak v istem buletinu čitamo, da je bil navzoč tudi grof Carlo Sforza, ki ga buletin spoštljivo omenja kot bivšega zunanjega ministra Italije pred Mussolinijevim režimom. Nam se zdi, da je grof Sforza danes navzoč povsod, kamor je povablje kot zastopnik "nove, svobodne Italije", kakršno on propagira po Ameriki.

Mi ne vemo, kako velika je ljubezen grofa Sforza do Poljakov, Čehov in drugih severnih Slovanov, vemo pa toliko, da on ne ljubi Slovencev. Grof Sforza agitira po Ameriki za svobodo Italijanov, ampak za svobodo Slovencev, ki jih je zasužnjila njegova Italija na Primorskem, on nima smisla. Slovenci in Hrvatje v Primorju morajo ostati pod Italijo tudi v bodoči "svobodni" Italiji! Tako pravi on.

Krzycki, Sieminski in ostali Poljaki, ki danes vodijo slovansko gibanje v Ameriki, bi se morali informirati o stališču grofa Sforze glede demokracije, predno sede z njim vred pri eni mizi in apladirajo njegovi pesmi o demokraciji. Če je Sforzi toliko za Garibaldija, kolikor mu je za demokracijo primorskih Jugoslovanov, tedaj grdo vleče Slovane za nos.

Morda se motimo; morda Krzycki in Sieminski nita tako naivna kot bi kazalo na prvi pogled in dobro vesta, kdo je grof Carlo Sforza. Ako vesta, da grof Sforza išče demokracijo in svofodo le za Italijane, je pa proti demokraciji in svobodi primorskih Slovencev in Hrvatov, tedaj tudi lahko vesta, koliko je vredno njegovo čaščenje spomina na Garibaldija...

Garibaldi ni nikdar zahteval aneksije južnih Slovanov k Italiji. Garibaldi je zahteval le svobodno in enotno Italijo — edino to, kar je italijanskega, kar priznamo Italijanom tudi mi.

Garibaldi je videl večje zatiralce italijanskega ljudstva doma kot pa zunaj italijanskih meja — in tem je veljal njegov boj.

Primorska je naša in bo naša, če je to Sforzi prav ali ne!

Tam so naši rodni kraji in tja se hočemo vrniti k svojim dragim mi primorski begunci:

Kaj praviš. Mati, gremo kdaj nazaj
na ona sočna brda, na obalo [adrijansko?
Kam nesli bomo še izgnanstva križ?
Srce zaman vprašuje? — Ti mol- [čiš!...

*

Sestanek Primorskega odbora bo v ponedeljek 10. avgusta.

Dnevni red bo: Spomin na bazoviške žrtve in druge nujnosti.

Vseslovansko udruženje

Prvi vseslovanski kongres se bo vršil v dvorani ulice San Juan 782.

Otvoritev kongresa bo v dvorani "Augusteo", ulica Sarmeinto 1374 in sicer 14. avgusta ob 9 uri zvečer.

Ker bo kongres velike važnosti za vse nas Slovane v Argentini, zato je naša dolžnost. da se ga vsi udeležimo.

NAZNANILO

Odbor "Slovenskega doma" naznanja, da je prejel obvestilo o ustanovitvi zveze Jug. društev, katero tvorijo sledeča društva: Gospodarsko podporno društvo Slovencev, D. K. D. Ljudski oder, Društvo Ivan Cankar in Jugosl. Dem. Klub.

Tu pripomnimo, da članka, nanašajočega se na zvezo z dne 20. 6. ni pisal Odbor Slovenskega doma, ker kar se Slovenskega doma tiče, želi zvezi najboljši uspeh. Naši odnošaji napram zvezi, pa bodo odvisni od delovanja iste v bodočnosti.

Odbor Slovenskega doma.

Velika prireditev Vseslovanskega udruženja

Vseslovansko udruženje v Argentini bo priredilo na **SOBOTO 15. AVGUSTA** zvečer, na dan vseslovanskega shoda veliko prireditev v dvorani **"PARQUE ROMANO"**

Odbor pričakuje, da bodo vsa društva in organizacije storile svojo dolžnost ter omogočile odboru, da bo ta prva vseslovanska prireditev res nekaj veličastnega in bo tako tudi omogočila, da bo Prvi vseslovanski shod v Argentini dobro vspel.

COMITE PRO UNIDAD DE LOS ESLAVOS EN LA ARGENTINA

Mármol 629 - Bs. Aires

IZ CORDOBE

ČLANSKI SESTANEK EDINOSTI

Odbor slov. del. podp. društva "Edinost" v Córdobi, vabi vse člane na sestanek, ki bo dne 9. avgusta ob 4 uri popoldne. Sestanek se bo vršil na že kupljenem zemljišču calle Santa Rosa y Padre Lozano.

Sestanek je sklican radi tega, da se članstvo dogovori glede zidave društvenega doma. Z zidanjem se mora začeti takoj po odobritvi članstva.

Toraj vas vse še enkrat vljudno vabimo, da se vsi udeležite tega sestanka, da se ne bo kdo potem pritoževal, da mu ni po volji.

Društveni Odbor.

IZ ROSARIJA

PROSLAVA 12 LETNICE "TRIGLAVA"

Slov. D. D. "Triglav", vabi vse cenjene rojake na skupno kosilo, katero se bo vršilo v čast ustanoviteljem in članom društva, v proslavo dvanajste obletnice ustanovitve "Triglava", v nedeljo, dne 23. avgusta 1942, v društvenih prostorih Gral. Mitre 3924.

Skupno kosilo ob 12 uri, po kosilu igra in ples.

Rojaki izseljenci! Držimo se našega skupnega socialnega razvoja. V svetovnem pogledu bodimo na strani tistih, ki resnično kaj dobrega napravijo za ljudstvo.

Z ozirom na današnje težke čase, ki jih preživljajo naši v domovini, zahtevajo in je nas vseh dolžnost, da kaj pomagamo k osvoboditvi našega naroda. Uverjeni smo, da se udeležite te skromne ali značajne proslave.

F. Mezgec, tajnik

"SLOVENSKI DOM"

Vabi

na prireditev, ki se bo vršila v

NEDELJO 9. AVGUSTA

ob 4 uri popoldne v dvorani XX. Setiembre, ulica Alsina 2832. Polovica čistega dobička je namenjena našim trpečim bratom, ki ječijo in stradajo v robstvu kot vojni vjetniki.

SPORED:

1) Petje zborov.
2) I. E. Krek: Igra v treh dejanjih:

"TRI SESTRE"

IGRAJO SLEDEČE OSEBE:

Orel .. .. Martin Keber
Helena, njegova žena .. Rozina Nanut
Majda, hči .. .. Marija Lakner
Špela, hči .. .. Irena Jekše
Ana, hči .. .. Vida Kjuder
Anton .. .. Lozej Emil
Gabrov France .. .. Rado Ličen
Jera, dekla pri Gabrovih .. Silvija Nanut
Berač .. .. Bergine Ivan

Režiser: KARLO TIŠLAR
Šepetalka: Kati Jekšetova

PO KONČANEM SPOREDU: PLES, SREČKANJE IN PROSTA ZABAVA

Vse rojakinje in rojake vljudno vabi

ODBOR

Slovenci doma in po svetu

Kako so sprejemali v Srbiji slovenske izgnance

Znano je že, da so Nemci izgnali iz Slovenije ogromno število naših ljudi. Pisali smo že večkrat, kako so z njimi postopali. Pustiti so morali vse, kar so imeli in z raznimi prometnimi sredstvi so jih nacisti spravili deloma na Hrvaško deloma pa v Srbijo. Nekaj pa tudi drugam.

Dobili smo v roke prepis zanimivega poročila, ki ga je objavil dne 9. julija 1941 beograjski list "Obnova". Radi sedanjih razmer ni čudno, če je šele po tolikem času prispel v Ameriko. Takole se glasi:

"Dvanajstega julija prispe zadnji transport z 10.000 slovenskimi begunci, ki bodo nastanjeni v Srbiji. Ti Slovenci so večinoma intelektualci in meščani. Če računamo še Srbe, begunce iz Hrvaške, ki so pravtako napreden element, bomo imeli približno 300.000 beguncev, kar pomeni na sedanje število prebivalstva Srbije, ki znaša 2,800.000 duš, prirastek 12%. . . . . .

Begunci bodo porazdeljeni po vsej Srbiji. V kolikor bo mogoče, se bodo zaposlili v svojih poklicih, ostali pa se bodo morali prilagoditi prilikam in se lotiti tistega dela, za katerega bodo določeni. Razumljivo je, da bo za gotove ljudi, ki so v svojih starih krajih imeli višji življenjski standard, to prilagodevanje v začetku težko. Pozneje bodo postali važen činitelj za dviganje kulturnega in gospodarskega nivoja Srbije.

Danes je najtežji trenutek, tako za begunce kakor tudi za njihove gostitelje. Odbor za begunce pod vodstvom izrednega komisarja g. Andre Popoviča, premaguje, čeprav z neznatnimi sredstvi, vse težkoče, po zalugi skrajne požrtvovalnosti članov odbora in gostoljubnosti našega naroda, ki je z obema rokama sprejel svoje brate. Divni so primeri gostoljubnosti, katero so pokazali tako posamezniki kakor celi okraji. Tako je v Lazarovcu mož, ki ima devet otrok in živi v treh malih sobicah, odstopil eno sobo beguncem in enajst članov njegove družine se je stisnilo v ostali dve sobici. Kmetje prinašajo tudi zadnji kilogram moke in jo dajejo beguncem. V mnogih krajih prirejajo beguncem svečane sprejeme. Ta pomoč, ki so jo prebivalci Srbije v najtežjem momentu nudili beguncem, bo pomenila trdno vez med ubežniki in domačini.

Te dni je izredni komisar g. Popović obiskal vse kraje Drinske banovine, ki prihajajo v poštev za naseljevanje beguncev, in je imel konference s sreskimi načelniki ter z odbori za namestitev ubežnikov. Ob tej priliki je g. Popovič obrazložil načela, na katerih mora temeljiti razdelitev, namestitev in oskrbovanje beguncev, ki po določenem redu prihajajo v odrejene kraje. Potem ko je dal navodila je g. Popovič razdelil potrebno denarno pomoč vsem odborom, nakar se je vrnil v Beograd, kjer so ga čakali novi važni in nujni posli."

Draža zbira nove sile

Stockholm. — Iz raznih vesti in podatkov se sklepa, da general Draža Mihajlović organizira in pomnožuje jugoslovansko rodoljubno vojsko in se pripravlja za ofenzivo

proti silam osišča v Jugoslaviji. Vojska bo štela 250 do 300.000 mož.

Kakor je bilo razvidno iz zadnjih poročil, je Draža že začel s svojo ofenzivo.

Junaški letalec

Poroča se, da je Dobrinić sestrelil že šesto letalo. — Mato Dobrinič iz Taylor Springs je po zadnjih poročilih sestrelil v vojni za Filipine že šesto letalo. Znanec je poslušal poročilo o omenjenem dogodku na radiu.

Dobrinič je poročnik zrakoplovstva, prideljenega vojski, sin Mrs. Mary Dobrinič. Obiskoval je vseučilišče v Illinoisu.

Junaški letalec je član severnoameriških hrvatskih organizacij.

Smrt generala Dušana Trifunovića

Bern. — Švicarska brzojavna poročevalna družba poroča iz Beograda, da je v nekem ujetniškem taborišču v Neurnbergu umrl bivši jugoslovanski vojni minister, general Dušan Trifunovič.

General Dušan Trifunovič se je rodil 1. marca 1880. v Svilajncu, v Moravski banovini, Resavskem okraju. Po gimnaziji v Valjevu je stopil v vojno akademijo. Artiljerijski poročnik je postal l. 1899., generalštabni kapetan 1910., polkovnik 1915., divizijski general 1923. Upokojen je bil l. 1927. Od 1920-1921 je bil vojaški strokovnjak za albanska vprašanja na konferenci v Parizu, od 1924. do 1926. je bil vojni minister. Napisal je mnogo člankov in razprav v "Ratniku".

Stanje prebivalstva v "Neodvisni"

Nemška poročevalna družba poroča, da je 11. februarja imel v Budimpešti dr. Szabo predavanje o verskem položaju v "neodvisni". Po tej vesti dr. Szabo trdi, da je v "neodvisni" 7 milijonov prebivalcev, med njimi 4,100.000 katoličanov, 1,600.000 srbsko-pravoslavnih, 900.000 mohamedancev, ostali pa so starokatoličani in židje.

Pavelič je podpisal ukaz z zakonsko močjo, ki pooblašča pristojne finančne oblasti, da smejo prodati posestva, ki so jih zaplenili židom. Z istim ukazom se tudi dovoljuje prodaja posestev tistih, ki so zapustili "neodvisno" ter onih, ki "škodujejo notranjemu redu".

Ta ukaz zadeva vse tiste, ki jih Pavelič sovraži, ali njegovi vstaški pripadniki; da pa se ne bi zdelo, da so ukaz naperili proti Srbom in Hrvatom, temveč samo proti židom, so v ukazu posebej poudarili, da se ukaz nanaša samo na židovska posestva.

Prodiranje narodne vojske v Bosni

Tajni francoski list "Liberation" poroča iz nemških virov in po vesteh iz Vichyja, da v Jugoslaviji besne ostri boji in da četniki prodirajo vse globlje v Bosno. Njihovo delo je tako popolno, da v vsakem zavzetem predelu takoj uredijo notranjo upravo. V njihovih rokah so železnice, pošte in vse javne oblasti, izdajajo svoj dnevnik in vzdržujejo svoje delo po tovarnah.

Železniški promet v Sloveniji

Ženeva, februarja. — Nekaj zakasnelih podatkov o prometu v Sloveniji: 2. julija zvečer je prvič pripeljal vlak z Jesenic v Radovljico. Istega dne so tudi začeli voziti vlaki iz Jesenic v Bohinj. Dne 10. julija je bil popravljen bohinjski predor in vzpostavljena železniška zveza s Podbrdom. Karavanški predor je bil popravljen 18. avgusta in prvič je peljal vlak iz Jesenic v Celovec in Beljak dne 20. avgusta pr. leta. Prvi vlak iz Radovljice v Ljubljano je pripeljal dne 22. avgusta. V spolšnem je železniški promet bil zaprt vseh pet mesecev po zasedbi. V zadnjih časih pa so napadi na železniške proge in mostove tako pogosti, zlasti na črti Maribor-Ljubljana-Trst, da je potovanje po železnici zelo nevarno in da so železniške zveze med poedinimi kraji zastale.

Kdo je Pavelić

Odlični poznavalec političnih razmer in ugledni književnik Pierre van Paassen, čigar knjigi "Days of our Years" in "Time is Now" ste zbudili v ameriški javnosti toliko zanimanja, je nedavno napisal knjigo "That Day Alone". V nekem poglavju razpravlja o vzrokih umora kralja Aleksandra in hkratu podaja živo sliko 'poglavnika" današnje "neodvisne hrvatske države". Omenjeno poglavje se glasi:

Zakaj je bil Aleksander ubit

Ante Pavelić je pravi fašist, neusmiljen in skrajno brezvesten, brezmejno nezaupljiv in krut. Prekršil je že vse zakone in vendar se mu še nikdar ni bilo treba zagovarjati za svoje zločine. H grozovitostim ga ni gnala vroča kri, snoval jih je s hladno premišljenostjo. Visok, postaven, lep za oko in s prikupnim vedenjem je Pavelič živel v mejah tiste mednarodne družbe, ki je imela svoja središča v Berlinu, Parizu, Deauville-u in v Monte Carlu, v povojnih letih. Pustolovec in slepar s temno preteklostjo je živel iz dneva v dan od svoje iznajdljivosti, prodajal se je brez pomislekov tistemu, ki mu je največ ponujal in bil na zelo slabem glasu.

Poznal sem tega človeka, ko je bil v službi Juana Marcha, lastnika španskih paroplovnih družb, ki je postal podpiralec Francovega uporniškega gibanja. Tedaj, v letih 1924 do 1926, je señor March kopičil svoje prve milijone. Trgoval je z belim blagom in Pavelič je bil njegov glavni pošiljalec deklet iz Francije. Marseille je bilo središče trgovine z Južno Ameriko. Pokojni Albert Londres je vso stvar razkril in Primo de Rivera je gospoda Marcha vrgel v ječo. Ne pa Pavelića, kajti ta jo je popihal.

Preden je prišel v zahodno Evropo, je bil poslanec v jugoslovanski skupščini, vodja majhne skupine hrvatskih napetežev in narodnih upornikov. Cilj te skupine je bila popolna ločitev od države. Zaradi teh uporniških načrtov je moral iz Jugoslavije v izgnanstvo. Ker po nesrečnem koncu Marchovega trgovanja ni bilo več zaslužka, se je prodal madžarski vladi. Leta 1930 so ga v Budimpešti postavili za "poglavnika" ali vrhovnega voditelja strahovalnega delovanja vstašev. "Poglavnik" pomeni isto kar "führer" ali "duče" ali "caudillo". S tem naslovom je prišel krmarit Hrvatsko, ko je Hitler razdejal Jugoslavijo.

Tajna družba vstašev je delovala za uničenje temeljev Jugoslavije. Madžarska vlada je plačevala stroške, vendar je delala po naročilu Italije. S pomočjo, Kvaternika in Gustava Perčeca je Pavelić začel netiti oboroženo vstajo v Hrvatski. S kupi denarja so njegovi delavci kupiti. Vse politične begunce pa, ki širili vznemirljive vesti po vseh delih države, ter zbirali okrog sebe zlasti ljudi s sumljivim značajem ali denarja potrebne, ki jih je mogel kupiti. Vse politične begunce pa, ki so prišli čez jugoslovansko mejo, bodi v Madžarsko, ali v Italijo, ali v Rumunijo, so peljali pred Paveliča, ki jim je najprej vtepel v glavo, da jih bodo izročili jugoslovanskim oblastem ali pa zaprli in jim nato obljubljal, da se jih ne bodo dotaknili, če se pridružijo njegovemu gibanju. Kmalu je imel Pavelič število ljudi, razsejanih po glavnih prestolnicah, na katere se je mogel zanašati in ki so izpolnjevali njegove ukaze, ker je njihova varnost pred zaporom trajala samo dotlej, dokler so ubogali svojega gospodarja.

Pavelič sam je imel dobre zveze s policijami Madžarske, Rumunjije, Italije in Nemčije (po Hitlerjevem prihodu) ter z nekaterimi visokimi, Italijanom prijateljskimi osebami v Franciji, kakor Jean Chiappejom, ravnateljem pariške policije in Pierre Lavalom. Švica mu je prepovedala vstop v drčavo, v Nizozemski pa je poizkušal ustanoviti podružnico svojega društva pod imenom nekake poročevalne družbe. Poročevalno družbo je res ustanovil boljše rečeno, najeli so zanjo prostore. A bila je poročevalna služba brez časnikarjev.

Nekega dne, pri svojem obisku v Nizzoemski, čitam oglas v zelo uglednem in starokopitnem časopisu "Het Vaderland" s katerim je nekdo iskal primernega človeka za dopisniško delo pri nekem novo ustanovljenem časnikarskem podjetju. Poiskal sem naslov in tam me je sprejela oseba, ki ni znala ne holandsko, ne angleško. Povprašal sem človeka, kakšne vesti hoče zbirati v Nizozemski, odgovoril je, da je dolžnost glavnega dopisnika samo pripravljanje vesti, ki prihajajo iz vzhodne Evrope. Izvleček je treba poslati v Ameriko. Če mi je mesto po godu, naj se oglasim prihodnji teden, ko bo v Haagu glavni ravnatelj. Ravno mi je izročal svojo posetnico, ko mu iz denarnice uide košček papirja in pade na tla. Poberem ga in mu ga izročim. Na papirju je bil napisan grb VMRO — "Vnutrašna Makedonska Revolucionarna Organizacija" meč in sv. pismo.

Službe nisem hotel, pač pa sem hotel izvedeti, kakšna je ta poročevalna družba, ki svoje dopisnike išče s časopisnimi oglasi. Ko sem se čez teden dni vrnil, je imela pisarna novo pohištvo in novo okrasje. Nekak pisar in spremljevalec obiskovalcev je sedel za težko mizo in mahagonija. Nad glavo tega človeka

SLOVENSKO STAVBENO PODJETJE
A. S. V. L.
A. STOKA & V. LOJK
T. KONSTRUKTORJA
Pisarna: LOPE DE VEGA No. 3136
Buenos Aires
Tel. 50-4300 Prv. 54-2756 Part.

Plane, Ekonomične betonske kalkule, Občinske tramitacije, Firma, Ob. Sanitarias itd. — Za zidanje, povečanje, in popravo hiš v mestu in deželi z takojšnim in več časnim plačevanjem v komodnih mesečnih obrokih, manjših kot najemnina katero plačujete sedaj.
MATERIJALI IN DELO PRVOVRSTNO.
Plane in preračune brezplačno.
OBIŠČITE NAŠO PISARNO.

VELIKI ZAVOD "RAMOS MEJIA"
MODERNI PROTIVENERIČEN PRIPOMOČEK
BLENORAGIA aguda, napačno zdravljena
Naš način zdravljenja popolen in brez bolečin
KRI, LUES IN KOŽA: Lišaj, Izpadanje las
ženske, PLJUČNE, SRČNE.
SPOLNA SLABOST: se opomore po načinu Prof. Fürbringerja.
REUMATIZEM že zastarel
ŽELODEC: Kislina, Napetje in Rana
HEMOROIDE IN POVAPNENJE ŽIL brez operacije
GRLO, NOS IN UŠESA: Divje meso, Vnetje in oglušenost
POPOLNO OZDRAVLJENJE $ 30.—. — PLAČEVANJE PO $ 5.—.
ANALIZE BREZPLAČNO. — Naša priznana Klinika z 20 letnim delovanjem, je upravljana po SPOSOBNIH SPECIJALISTIH.
GOVORI SE SLOVENSKO
Sprejema od 9 do 21 ure — ob nedeljah od 8 do 12 ure
RIVADAVIA 3070 (PLAZA ONCE)

PRVOVRSTNA KROJAČNICA
"LA ESTRELLA"
ZA JESENSKE IN ZIMSKE OBLEKE
V ZALOGI VELIKA IZBIRA BLAGA ZNAMKE SUPERLAN
Stanislav Maurič
TRELLES 2642 — Buenos Aires
U. T. 59-1232

AKO HOČETE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA
zatecite se k
Dr. A. GODEL
Sprejema se od 9 do 12 in od 15 od 21 ure.
GOVORI SE SLOVENSKO
BARTOLOME MITRE 1676

POZOR!
TRGOVINA ČEVLJEV BELTRAM
Vas podomače postreže.
Če hočete biti elegantno in dobro obuti, posetite to trgovino, imeli boste na razpolago veliko izbero vsakovrstnih čevljev, copat za delo, šport in izlete. — Pridite, pa se boste prepričali!
Se priporoča
Albert Beltram
DONATO ALVAREZ 2288 — BUENOS AIRES

ka je visela slika — pokojnega carja Nikolaja II. v naravni velikosti. Vprašam človeka, ki ga vidim že drugič kaj prav za prav pomeni slika pokojnega ruskega carja v pisarni poročevalne družbe. Odgovori mi smehljaje, da je samo znak.

"Kakšen znak?" povprašam.

"Znak slave", reče človek.

"Minljive slave?"

"Ne, slave, ki je na potu", odvrne človek.

Ko me pusti v sobo, kjer naj bi srečal ravnatelja, mi mimogrede omeni, da se mnogi denarniki zanimajo za novo podjetje. Navede nekoliko imen. V "svetišču" urada se srečam z oči v oči z Antom Paveličem.

"Kako naj poročevalna družba" pravim med razgovorom, "podpre vaše načrte o dosegi hrvatske neodvisnosti — saj to je glavni cilj v vašem življenju, ne?"

"Da," pravi on, "a tukaj je naš glavni namen zbirati vesti iz Rusije."

"Kaj nismo tu v Haagu malo daleč od Rusije?"

"Ko pride čas, bomo imeli naše dopisnike v Rigi."

"In zakaj ravno Rusija?"

"Priprava", reče Pavelič skrivnostno. "Priprava za bodočnost. Za novo razdelitev petrolejskih vrelcev. Zato se za stvar zanimajo holandski mogočniki in nas podpirajo."

"Kako boste pa ruske petrolejske vrelce razdeljevali, če jih pa boljševiki drže?"

"Oh, saj jih ne bodo dolgo, me je prepričeval Pavelič. "Kmalu bo vojna in potem bo rdeče strahovlade konec. Končno imamo vsaj enega borca za poštenost v Evropi..."

"Kdo pa je to?"

"Adolf Hitler."

Potem sem šel. Čez dva meseca ko sem spet hodil tod mimo, sem zapazil, da je podjetje zaprto. To je bilo v juliju 1934.

Zdi se, da se je iz Nizozemske Pavelič vrnil v vzhodno Evropo. Kakor že, kmalu so se raznesle vesti, da zbira svoje upornike in begunce in jih pošilja v taborišča. V teh taboriščih, bila so v Madžarski in Italiji, je Pavelič začel učiti novince v razbojniškem poglicu.

Med temi taborišči je najbolj znano posestvo Janka Puszta, blizu jugoslovanske meje. Pavelič je neprestano potoval med Madžarskgo in Italijo. Kadar je bil v Rimu, se je šopirili v najbolj izbrani družbi črnosraječnih veljakov. Pogosto je obiskoval Palazzo di Venezia in nekoč ga je sprejel papež Pij X., ki, resnici na ljubo, ni nič vedel o razvpitosti tega človeka.

Da bi skrhal jugoslovansko državo, je Pavelič zagovarjal ubijanje in vojaške upore. V svojih številnih spisih in poročilih, kakor Ustaša in Grič, ki so jih njegovi delavci skrivaj razdeljevali ob madžarsko-jugoslovanski meji, je ščuval hrvatsko prebivalstvo, naj ubije kralja Aleksandra in člane njegove vlade, češ, da si bodo samo s tem mogli priboriti neodvisnost.

Ubiti Aleksandra je res postalo glavni namen vse te razbojniške drhali. Ante Pavelič je držal vse niti v rokah. Hoteč preslepiti svet, da bi uboj kralja pomenil samo izraz narodove jeze in obupa, v katerega ga je pognalo zatiranje je najprej poslal v Hrvatsko majhne skupine razbojnikov. Ti so po načrtu najprej začeli napadati vojaške in policijske straže in dvigati v zrak mostove in predore. Ko pa je izvedel za nameravani obisk Aleksandra v Parizu, je Pavelič s pomočjo Budimpešte in Rima (kjer je dobil ponarejáene potne liste) poslal dve skupini posebej izučenih ubijalcev. Prva je odšla v Pariz, kjer naj bi napravila svoje, če bi se poiskus v Marseilleu ponesrečil.

Trije morilci, namenjeni v Marseille, so potovali skozi Švico in kot popotniki prišli do neke francoske vasi, kjer so jim najprej naročili sobe. Odtod so vsak posebej odšli v Marseille. V hotelu "Victoria", blizu Cannebiere so se sestali s skrivnostno plavolasko, ki je bila po kasnejših ugotvitvah sklepajoč, Paveličeva priležnica. Ta je vsakemu dala po en samokres. Vodja te trojice, Kvaternik, ki so mu po Hitlerjevi osvojitvi Jugoslavije plačali z imenovanjem za velikega uprdavnika Hrvatske, si je ogledal spored pomikanja kraljevskega spre voda in izbral kraj, kjer naj bi napadli.

Ko se je Aleksander pripeljal iz Vieux-Porta, kjer se je izkrcal, ga je spremljal Louis Barthou, francoski zunanji minister. Kralj je umrrl takoj. Barthou pa je izdihnil v rešilnem vozu na potu v policijsko načelstvo. Poveljnik francoskega generalnega zbora, je bil nevarno ranjen.

Po zločinu je Pavelič pobegnil v Italijo, kjer ga je zgolj slučajno policija v Torinu prijela in priprla. Ko je grof Galeazzo Ciano zanj zvedel, so ga takoj izpustil. Poklicali so ga brzojavno v Rim. Tu je Pavelič živel v razkošno urejeni vili, ki mu jo je dal italijanski zunanji minister, vse do časa, ko je nemška vojska vkorakala v Hrvatsko. Francija je zaman zahtevala njegovo izročitev.

Jugoslovanska kraljica-vdova je vložila tožbo proti Paveliču in Kvaterniku in izročila stvar svojemu pravdnemu zastopniku Paul Boncourju, bivšemu ministrskemu predsedniku in zunanjemu ministru v Franciji. Paul Boncour je pri pravosodnem ministrstvu v Rimu zahteval izrožitev. Če bi ne bilo Pierre Lavala, bi Rim moral ubijalca izročiti. Ta gospod pa je Paula Boncourja, ko je postal francoski ministrski predsedinik, pregovoril, ali mu ukazal, naj stvar pusti, zaradi "raison d'etat". Lavalova politika je imela namen spraviti francosko-italijanske odnošaje na "realistično podlago."

Leta 1941 je postal Pavelič gangster in razbojnik, poglavar hrvatske "neodvisne" zemlje, ki jo je onečastil s svojim umazanim in zločinskim življenjem. Duce in führer nista mogla najti bolj pripravne osebe kot njega, ki jim je napravil tako veliko uslugo.

Kaj je Anton Pavelič napravil tisti odločilni trenutek, ko so odjeknili streli v Cannebiere v Marseillu? Ubil je Aleksandra, jugoslovanskega kralja, najbolj zanesljivega fraicoskega zaveznika v vzhodni Evropi, temeljni kamen v loku francoske politike zavezništva z vzhodom. Samo Aleksander bi mogel obdržati Jugoslavijo celo.

Po njegovi smrti je Jugoslavija zaradi nesloge in razdorov prenehala biti velika vojaška sila na Balkanu in opešala. Aleksandrova smrt je Italiji odstranila nevarnost, da se utegne nekega dne znajti v francoskojugoslov. kleščah. Pavelič je spravil s pota tudi Bartrou-a državnika, ki si je prizadeval združiti Francijo in Rusijo v obrambni zvezi. Če bi se to zgodilo, bi bil mir v Evropi zavarovan za dolgo dobo. Kajti tedaj bi gospoda Hitlerja stisnil jeklen obroč francosko-ruskega zavezništva.

Povojna obnova Jugovzhodne Evrope

V zvezi z delavnostjo Mednarodnega Urada Dela, in na deklaracijo držav Vzhodne Evrope in Balkana (Poljska, Čehoslovaška, Jugoslavija in Grčija) dne 5. nov. 1941. je bil ustanoovljen 7. januarja 1942 urad "Central and Eastern European Board" katerega dolžnost je študiranje povojnih problemov tujih držav s ciljem, da se uredi njih skupni razvoj in skupne interese v okvirju nove evorpske in svetovne ureditve. Predsednik odbora je jugoslovanski minister dr. Sava Kosanovič, ostali člani pa so Jan Masaryk, čsl. zunanji minister, Jan Stanczyk, poljski minister za socijalno politiko in Emanuel Tsouderos, grški ministrski predsednik. Odbor je do sedaj imel več sestankov, na katerih se je razpravljalo o vprašanjih obnove in je začel s pripravljanjem del.

Posvečujoč delu in ciljem tega društva daljši članek, "The New York Sun" dne 17. aprila med drugim piše:

"Danes nam je dr. Kosanovič pojasnil v hotelu Navarro, da je cilj tega dela ureditev ekonomskih in drugih težav v teh državah in sestava podrobnega načrta o sodelovanju, ki jim bo omogočilo udeležitev pri urejevanju boljše evorpske ureditve po vojni.

Odbor za izdelavo načrtov sestavljajo predstavniki Jugoslavije, Čehoslovačke, Poljske in Grške, ki so v sedanji vojni podpisale sporazum za medsebojno sodelovanje.

Ali bodo te majhne države s svojimi starimi resnimi in političnimi razlikami in malo ljubosumnostjo hoteli zakopati svoje nekdanje antagonizme in sodelovati za skupno dobro in federacijo?

"Mislim, da bodo" je dejal dr. Kosanovič. "Prepričan sem da bodo balkanski in srednje evropski narodi hoteli vstopiti v skupnost za ustavitev nepostavne vojne in zavarovanje stalne varnosti v Evropi. To bo Hitlerjeva zasluga. Niso privedle do te vojne majhne in neznatne razprtije med malimi narodi. Nacizem in fašizem — obe imeni končno pomenita isto — sta privedli do vojne. Fašizem je največja socialna in politična bolezen v zgodovini. Naš prvi cilj je odstraniti to bolezen."

Ko bodo demokracije zmagale in bosta nacizem in fašizem uničena, bo treba Evropo organiizrati v povsem novem okvirju — na zdravih demokratskih temeljih — za zagotovitev trajnega miru. Zato moramo mi vsi delati za novo ureditev vse Evrope. Mi študiramo gospodarsko socialno in kulturno preureditev Srednje in Vzhodne Evrope na tmeljih načrta, ki je bil izdelan lansko jesen na sestanku mednarodne organizacije dela. Naše države bodo sestavni del v bodoči evropski ureditvi. To ne bo samo ena država kot zagozda med Rusijo in Nemčijo. temveč zveza med temi državami, del nove demokratske Evrope".

"Jezikovne in druge razlike ne bodo ovira za to zvezo. Švicarska stoji kot branik demokracije v Evropi, čeprav je njeno prebivalstvo sestavljeno iz raznih ljudstev in čeprav prebivalstvo govori štiri jezike." Če bosta Nemčija in Italija odvrgla jarem diktatorstva, ali se jih bo pustilo h konfederaciji?

Dr. Kosanovič ni hotel dati direktnega odgovora, poudarjajoč da je najprej treba zmagati in zagotoviti mir in da bodo velike sile, Anglija in Amerika in njih zavezniki imeli veliko besedo pri tem. Po njegovem mnenju ima vsaka država, ki soglaša z načeli svobode in neodvisnosti za vse narode, demokratsko vlado in z načelom, da je vojna nepostavna, pravico do pristopitve v konfederacijo.

Člani odbora za izdelavo načrtov delajo v zatišju in študirajo vprašanja carin, prometnih zvez, industrijiskih sirovin, gospodarstva in poljedelskih razmer v omenjenih državah in ne žele goovriti o podrobnostih. Pravijo, da je še prezgodaj in da je še mnogo dela.

Mihajlović odpušča častnike

London. — Londonski radio sporoča:

Na predlog ministra vojske, mornarice in zrakoplovstva, divizijskega generala Dragoljuba Mihajloviča, se odpuščajo iz službe in kaznujejo z izgubo čina častnike, ki so prekršili prisego dano kralju in izdali domovino:

topniški polkovnik Babić Ljuba,
topniški polkovnik Masalović Miloš,
topniški polkovnik Marković Svetislav,
polkovnik Kukić Ilija,
polkovnik Lukić,
major Mitić,
major Korač Mihajlo,
general Nedić Milan,
general Dokić Gjura,
geeral Kostić Josip, ter
general Draškić Pantelija,
ki so sestavili protizakonito vlado in so v službi sovražnika.

V imenu generala Dragoljuba M. Mihajlovića je ukaz podpisal predsednik vlade in namestnik vojnega ministra g. Slobodan Jovanović.

Slovenski stavbenik
Za načrte, betonske preračune in Firmo,
obrnite se do tehničnega konstruktorja
FRANCA KLANJŠEK
Av. Francisco BEIRO 5329-31
Villa Devoto U. T. 50 - 0277

TRGOVINA JESTVIN
"Bela Ljubljana"
IVAN MOČNIK
Sapaleri 2700 na Paternalu
U. T. 59 - 0467

V DAR DOBITE
na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6, lepo sliko v barvah.
Odprto tudi ob nedeljah.
Atelje MARKO RADALJ
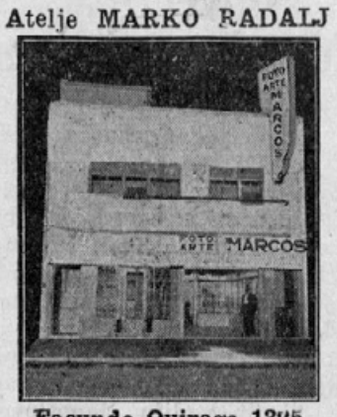

Facundo Quiroga 1325
U. T. 22 - 8327
DOCK SUD

FOTOGRAFIJA
"LA MODERNA"
VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU
Ne pozabite
FOTO "LA MODERNA"
S. SASLAVSKY
Av. SAN MARTIN 2579
Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

ZOBOZDRAVNIKA
DRA. SAMOILOVIĆ
de Falicov in
DR. FELIKS FALICOV
Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.
DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

Dr. LUIS RAZUMNEY
KIRURGIČNI ZOBOZDRAVNIK
DIATERMIA — ELECTROCIRUJIA
Sprejema vse dni od 14 do 20 ure.
SEGUROLA 1848 — U. T. 67 - 3961 — BUENOS AIRES

PERRAMUS
SUKNJO
OBLEKO
dobite na veliko izbiro iz najfinejšega blaga.
CENE ZMERNE — DELO PRVOVRSTNO
Krojačnica
LEOPOLD UŠAJ
GARMENDIA 4947
La Paternal Buenos Aires

SLJIVOVICA
ŽGANJE
PELINKOVEC
VERMUT
KIS
Zlatko Badel
Avenida Maipú 3146-50 Olivos F.C.C.A.
U. T. Olivos (741) - 1304

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI
Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznanega specialista za navedene bolezni
Dr. A. AZAGUIRRE.
Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obistih, jetrah, želodcu, živčevju, glavobol in revmatizem.
Ženske bolezni.
Analizacije krvi, vode itd. so izvršene po Profesorju Narodne Univerze v Buenos Airesu Dr. I. Raffo.
RAYOS X, DIATERMIA in ELEKTRIČNO ZDRAVLJENJE.
Zdravniški pregled $ 3.—
Sprejemamo: od 9—12; pop. od 15—21. — Ob nedeljah in praznikih od 9—12.
GOVORI SE SLOVENSKI
SUIPACHA 28
(1 kvadro od Av. de Mayo v višini 900)

Požig Narodnega doma v Trstu

Onega usodnega dne smo mirno sledili našemu delu v uradu, ki je bil približno dvesto korakov oddaljen od Narodnega doma, ko prihiti nekdo in nam razburjeno pove, da napadajo Narodni dom. Stekli smo takoj na cesto in osupnili; pred našimi vrati je stala vojaška straža italijanske vojske s strojnico, ki je bila naperjena v smeri ul. Belvedere poznejša via Udine. Prva misel nam je bila, videč to, da sama italijanska vojska napada Narodni dom. Vrnili smo se v urad. Po kratkem pogledu v smeri Narodnega doma, zapazili smo le lahek dim, ki se je vil iz srednjih oken prvega nadstropja, zapazili smo tudi, da so bile ceste v okolišu popolnoma prazne, edinole vojaške in civilne straže so stale na vogalih ulic. Posvetovali smo se, kaj bi bilo storiti, ker je bil moj sorodnik eden glavnih činiteljev vodstva Tržaške posojilnice in hranilnice, ki je bila lastnica Narodnega doma. Ker je bil ta moj sorodnik jako znan v onem okolišu in starejši mož, bi ne bilo umestno, da bi se izpostavljal, sem jaz izja-

Zrcalo ''italijanske kulture'' zapaljen Narodni dom v Trstu

vil, da si grem ogledat od blizu, če bo mogoče, kaj se prav za prav dogaja.

Stopil sem zopet na cesto in krenil proti kavarni Fabris, pred katero je stala mala gruča radovednežev. Pogledam naokoli in takoj mi je bilo jasno vse, to je bil popolnoma organiziran napad. Prostor pred Narodnim domom je bil prazen, le pri onem starem vodnjaku je stala gruča ljudi, ki je kričala vse mogoče psovke, največkrat seveda, abasso i ''ščavi''. Pri tej gruči je stalo vse polno straž, križem rok in gledalo v smeri Narodnega doma. Od te gruče je tu pa tam kdo tekel v Narodni dom skozi glavna vrata, ali pa prišel iz njega in se pridružil gruči. Ta gruča so bili očividno skvadristi, katerim je poveljeval znani delinkvent Forti, oziroma brata Forti. Toda to me ni toliko presenetilo, ker že nekaj časa je krožila vest, da se ti skvadristi pripravljajo na to dejanje, presenetilo me je nekaj drugega in potrdilo prvi vtis, ko sem zagledal ono strojnico pred vrati našega urada, namreč z začudenjem sem zagledal v daljavi kakih 200 korakov, močan oddelek italijanske infanterije razvit v bojno črto z enim krilom pri vojašnici, drugo krilo je moralo stati pri kavarni Commercio. Približno sem računal, da mora to biti cel bataljon, s popolno bojno opremo in z orožjem naperjenim proti Narodnemu domu.

Se ne bom spuščal v podrobnosti požiga Narodnega doma, saj je vse tako znano, edinole je povdarjati dejstvo, da se je priteklim ognjegascem prepovedalo gasiti ogenj. Vse njih delo je bilo tedaj edinole, da so čuvali, da se ogenj ne razširi na sosednjo stavbo.

Vsem je znano, da vsi vojaki, tembolj pa oficirji imajo pravico in celo dolžnost nastopiti takoj pri vsakem neredu, brez posebnega povelja in nered takoj zadušiti. V bližini Narodnega doma je bila vojašnica, v kateri, kakor je to v vseh vojašnicah, je vedno oddelek vojaštva v pripravljenosti za vsaki slučaj. Ta oddelek ni nastopil pri napadu na Narodni dom, nasprotno je nastopil celi bataljon, toda v popolnoma nasprotnem pravcu, ščitil je napadalce, ker če ne, ne bi stal tam mirno in gledal kako se vali dim, marveč bi spodil požigalce in pomagal gasiti. Če bi tam stal samo zato, da zadržuje radovedno množico nazaj, ne bii mel fronte proti Narodnemu domu, marveč v nasprotno stran. Vprašanje je, zakaj so bili ti junaki ''Kobarida'' tam postavljeni? Odgovor je lahek. Italijani so namreč širili glas, da se hrani v Narodnem domu celi arzenal orožja in da se nahaja tam stalno oborožena četa ljudi. Zakaj so pa na raznih križiščih postavili strojnice je tudi lahko tolmačiti, bali so se namreč da ne bi pridrli Slovenci iz okolice v Trst in maščevali ta junaški napad na Narodni dom. Vse je bilo le strah, ker v Narodnem domu ni bilo ne orožja in ne oboroženih ljudi in še manj, da bi prišli okoličani, ker mi smo razumni ljudje. Maščevanje pa si prihranimo za oni trenotek, ki nam bo ugoden. Sicer se že sliši, da je začelo pokati okoli Trsta.

Pada v oči, da požig Narodnega doma v Trstu, je bilo dejstvo, pri katerem so sodelovali in bržkone pripravili odgovorni organi takratne italijanske vlade. Nič ne menja dejstvo, da so izvršili dejanje brata Forti s svojo toplo, ki so se imenovali skvadristi. Kdo pa je bil na vladi tistikrat je vendar znano, to so oni, ki se danes v inozemstvu imenujejo ''Italia Libre''. Ti odgovarjajo za požig Narodnega doma in ž njimi celokupna oborožena italijanska sila. Požig Narodnega doma se je izvršil pod direktno zaščito italijanske vojske in z neposrednim znanjem takratnega vojaškega komandanta Trsta, ker drugače bi ne mogel nastopiti in še za tako delo, celi bataljon vojakov.

V onem času je bil fašizem šele v povojih. V Trstu je obstojala samo skvadra Fortija z malim številom ljudi. Fašju je načeloval, oziroma se je sam postavil, zakotni advokat Giunta, ki v pomanjkanju klijentele, se je ukvarjal z raznimi zakotnimi zaslužki, kot pretepavanje delavcev in slično, dokler ga niso tržaški italijanaši, večinoma seveda renegati, spravili nad nas Slovence. Upajmo, da se bo našlo tudi za tržaške italijanaše primerno zdravilo.

S. S.

Obisk v Gorici

Musso, največji italijanski izdajalec in najpokornejši sluga, največjega zločinca ''malarja'', kateremu je prodal celo deželo, je prišel v Gorico, da pogleda od blizu, kaj delajo naši četniki. Prvo njegovo povelje je bilo, naj ''hrabra fašistična druhal'' pokolje slabotne ženske in nedolžne otroke, kajti uvidel je, pri vsej svoji slepoti, da četnikom ne more do živega. Naše ponosne gore, so za njegovo armado, nedostopne. Seveda je to lepo opravičilo, ki pa drži samo pri strahopetcih, kot so njegovi pajdaši.

Za svojo svobodo bo naš narod napravil vsako žrtev in tudi njega ki je ''vzor'' laške hinavske duše, katera je podjarmljenim obljubljala vsakovrstne svobodščine, bi naši četniki gotovo spravili v večni pekel, kamor po pravici spada, če bi le poskusil pogledati, kakšna je ''osvobojena Ljubljana'' ali kako drugo naše mesto, katero so laški ''junaki'' zasedli po zahrbtnem napadu in vsled ogromne nemške premoči poražene naše domovine Jugoslavije. Strahopetec, da mu ga ni para, se ni upal prestopiti, mejo, katera je delila Italijo, pravzaprav naše kraje od Jugoslavije. To pomeni, da dobro ve kaj se na oni strani godi, da ne bo nikdar smel pogledati v našo belo Ljubljano, kajti meja se bo pomaknila daleč notri preko Soče, kjer žive naši rojaki. Zato naj si vzame dobro v spomin, kedaj je zadnjič videl naše lepe kraje.

Za vsako našo porušeno hišo, za vsakega našega človeka, bo laška drhal morala plačati visoko ceno. Za vsa poniževanja, sramotenja in ropstva, so odgovorni vsi Italijani, kajti neumno je misliti, da je še kdo drugi, kot fašisti v Italiji. Če prav nekateri trde nasprotno, ne verujte jim, ker so Italijani in zato naši največji sovražniki. Pomagajmo našim nesrečnim bratom, da s tem pokažemo hinavskim vsiljivcem, da držimo z našimi brati in bomo na vse načine delali, da laške vsiljivce spodimo z naše zemlje.

KADAR IŠČETE SLUŽBE
obrnite se na rojakinjo
Berto Cernič
DORREGO 1583 — Gs. Aires
U. T. 54 - 3588

O pojmovanju časa

Geologija, to je veda v tem, kako se je izpremenila in se še izpreminja skorja naše zemlje, računa le z milijoni let. Koliko časa je preteklo n. pr. od one davne, davne dobe, ko se je, kakor nam pravi znanstvo, izpremenila naša zemlja iz plina v trdo skorjo in ko je krožil naš solnčni sestav krog samega sebe in čigar majhen del je ves naš svet? Kdo bi mogel to izračunati, kdo pojmiti to ogromno množino časa? In kaj je n. pr. eno leto? To je doba, pravimo, v kateri pride naša zemlja enkrat okrog solnca. In vendar tudi ta razlaga ni čisto resnična. A na drugi strani, koliko pomeni doba enega leta za človeško življenje! Če pomislimo, kaj pomenjajo sedanji dogodki po Evropi, kako se bodo sedanja vojna leta vžgala z razbeljenim železom v knjigo človeškega stremljenja! Še stoletja bodo padale sence teh let na človeštvo.

Poglejmo: Pred sto leti je živel Prešeren, pred 175 leti je bil nemški pesnik Goethe še otrok, in pred 7175 leti je bil velik del človeštva vkovan v verige suženjstva, tlačanstva, pred 175 leti so prodajali vklenjene sužnje, kakor živino na javnih trgih. Pred 175 leti so bile Združene države Amerike še majhne španske, nizozemske in francoske kolonije, ki so jih zavzeli Angleži. A danes? Kje so naši ljudje iz one dobe, kje vse one države? In vendar, ista doba — 175 let — pomeni malo več ko eno leto za planet Neptun; v 160 letih pride namreč Neptun krog solnca. A Neptun je le majhen člen našega solnčnega sestava. Bog ve, koliko časa potrebujejo spremljevavci (trabanti) drugih ogromnih solnc, da pridejo krog njih le enkrat, in koliko časa potrebujejo vsi solnčni svetovi skupaj, da pridejo krog največjega središčnega solnca? To je nemogoče izračunati, nemogoče le v mislih dospeti do konca. In kaj pomeni izven naše zemlje eno pozemsko leto, kaj pomeni pohod te majhne zemlje okrog olnca? Nič. A če pomislimo nase, koliko doživimo v enem letu, koliko že v enem samem trenotku, ki včasih odloči za vse poznejše življenje! In vendar ni tisto leto, v katerem pride naša zemlja okrog solnca, vredno niti toliko v vsemirju, kolikor je vredno, če trenemo le enkrat z očesom! A kdo je preštel, kolikokrat premaknemo na dan jezik, roko? Ali se nam sploh zdi vredno da bi šteli take trenotke? In še manj je vredna doba enega leta za vse ogromno vsemirje krog naše zemlje.

Preiskujemo skorjo in drob te naše zemlje in štejemo milijone in milijone let. A v vseh teh milijonih let se je samo nekoliko izpremenilo na naši zemlji. Vsi ti milijoni let niso nič v primeri z onimi milijoni, v katerih se je stvorila naš azemlja iz plina in se strdila. In venomer se razvijajo nove zemlje — venomer razpadajo stare tvorbe; venomer življenje, umiranje, porajanje, smrt. Vsega tega človeški razum ne more pojmiti ne doseči ali izračunati. Velika in silna je veda, a pridejo meje, ko mora obstati in onemeti. Tu so skrivnosti, v katere ne prodre človeški duh.

Jugoslovanske žene

Štirinajst mesecev je preteklo od dne, ko so jugoslovanske žene začele junaški boj proti fašističnemu osvojevalcu. Borba se bije za življenje in smrt in od nje je odvisna svoboda dežele. V teh štirinajstih mesecih se je proslavilo sto in sto žen junakinj. Pridobile so si nesmrtno slavo, boreče se z ramo ob rami s svojimi brati, možmi in sinovi, udeležujoč se težkih in napornih borb, ki jih vodijo jugoslovanski četniki. Žene poveljniki, bolničarke in pomočnice jugoslovanskih četniških oddelkov, bodo ostale v zgodovini evropske borbe za svobodo zgled hrabrosti in brezmejne narodne zavednosti. Kri mnogih tisočev žena, ki so jih pobili sovražniki, je nov dokaz, kako se fašistični krvniki boje borbe, ki jo vodijo srbske, hrvatske, črnogorske in slovenske žene. In vendar, strašni teror ne more prestrašiti hčera naroda, ki ljubi svobodo.

Smrt stare učiteljice Milene Radojlovič so maščevali njeni dijaki, mladi četniki. Slika mladega dekleta iz Hrvatske, Marije Krizan, ki je pripravila eksplozijo v osiščni tovarni orožja, bo vedno živela v srcih jugoslovanskih žen. Sto in sto hrvatskih žen sledi vzgledu Nade Gajer, mlade hrvatske junakinje, ki je skupaj s svojimi prijateljicami organizirala eksplozijo v zagrebški telefonski centrali, kjer je bilo ubitih 7 nemških častnikov. Kakor Nada, tako so mnoge druge žene prešle v četniško vojsko.

Slava žene poveljnika močnega četniškega oddelka. ki je padla pri obrambi Šabca, se je razširila po vsej Jugoslaviji. Njeno ime še ni znano, a prišel bo čas, ko bo na glavnem trgu osvobojenega Šabca, stal spomenik tej ženi, junakinji srbskega naroda. Fašistični listi, ki jih Nemci tiskajo v Beogradu sami priznavajo, da se je lansko leto borbe pri Mlavi udeležilo nad 2000 žen-četnikov.

Borba v Jugoslaviji plamti z vse večjo močjo. Žene bodo tudi v naprej igrale veliko vlogo v teh velikih borbah.

Šolstvo pod Marijo Terezijo - Ustanovitev ljudskih šol

Vpliv nemških vseučilišč, je po dovršeni protireformaciji prejenjal. Tok dijakov v nemške dežele se sicer še ni popolnoma prekinil, toda obiskovali so katoliške visoke šole, ki jih moramo prištevati romanskemu kulturnemu krogu. Zapisnik jezuitskega vseučilišča v Ingolstadtu nam v 17. stol. izkazuje mnogo plemiških in meščanskih dijakov s Koroškega, Kranjskega, Goriškega, ki so tam študirali proste umetnosti, modroslovje ali pravo; tako čitamo Goričane: Coronini, Kobenzel, Rabatta Škrabec; Kranjce Vrbec, Hlebec, Brabnič, Paradeiser, Kacijanar, Smrekar, Ruess, Moscon, Dinzl, Dolničar in mnogo drugih. — Ko je l. 1620 bilo ustanovljeno vseučilišče v Solnogradu so zlasti mnogi duhovniki iz slovenskih dežel iskali tam višje izobrazbe. Vpisani pa so tudi filozofi in pravniki. Največ izobraženstva pa nam je vzgojilo bližnje vseučilišče v Gradcu. Ker je to mesto ostalo izven pozorišča tridesetletne vojne, se je moglo neovirano razvijati in z njim vred tudi graška visoka šola. Vedni nemiri v severnih in vzhodnih deželah so celo vplivali na dijake, da so se zatekali v Gradec. V začetku 17. stoletja je štelo graško vseučilišče z gimnazijo vred povprečno 1200—1300 dijakov, izmed katerih se je 400—500 posvetilo modroslovnim in bogoslovnim študijam. Navedene številke kažejo, da je v Gradcu navadno duhovščina iskala strokovne izobrazbe, medtem ko se je svetno razumništvo zatekalo večidel drugam. Med ljudstvom je imela graška univerza velik ugled, kakor priča tedanji pregovor: ''Kdor v Nemškem Gradcu študira, ta kaj po svetu ve.''

Za klasično deželo znanstvene in umetniške izobrazbe pa je veljala v 17. in 18. stoletju Italija. Celo taki dijaki, ki so se že izobrazili v Solnogradu, Gradcu ali Ingolstadtu, so navadno obiskovali nekaj let vseučilišča v Padovi, Parmi, Sieni ali Boloniji.

Mlade plemiče nahajamo tu v spremstvu meščanskih in kmečkih sinov, ki so jih spremljali kot njih domači učitelji in strežniki (famuli). A vsem ni bila prisojena srečna vrnitev v domovino. Mnogi izmed njih so podlegli nenavadnemu podnebju, izpremenjenemu načinu življenja, nalezljivim boleznim ali pa jih je zadela morilčeva roka v dvobojih itd. Še danes je najti grobne spomenike tega ali onega nesrečno umrlega dijaka po tamkajšnjih cerkvah. Ko si je leta 1653. Ivan Ludovik Schönleben pridobil v Padovi doktorski naslov, so bili pri slavnosti navzoči njegovi rojaki: dr. Ivan Anton Kunstl, Ivan Burkard Kordičar iz Ljubljane, dr. Ivan Burhard iz Senožeč in dr. Ivan Pekel (Pekelius) iz Loke. — Taki izredni dogodki so nam ohranili spomin na tega ali onega naših dijakov, ki si je na italijanskih vseučiliščih izpopolnjeval svoje znanje, a še mnogo več imen so nam zabeležili v Padovi in Boloniji ''zapisniki nemškega naroda'' (acta nationis germanicae), h kateremu so prištevali naše dijake radi pripadnosti avstrijskih dežel k rimsko-nemškemu cesarstvu. Na italijanskih vseučiliščih so se naši dijaki do dobra privadili italijanščini, katero so pridno gojili tudi po svoji vrnitv v domovno. Zato poroča leta 1633 škof Scarlichi papežu, da na Kranjskem izobraženci najraje govorijo italijanski. V Italiji pa so se naši rojaki navzeli tudi finega umetniškega okusa in navdušenja za stavbarstvo, slikarstvo, kiparstvo in glasbo, ki označuje našo kulturo v dveh stoletjih po reformaciji.

Srednje šolstvo je bilo ver ta čas skoraj izključno v rokah jezuitov, ki so ustanovili svoje kolegije po vseh večjih mestih. O razporedbi njihovih šol, načina vzgoje in jezuitskih šolskih iger, je bil priobčen že en članek. Razpust jezuitskega reda leta 1773. je zadel tedanjemu srednjemu in višjemu šolstvu težki udarec, že radi tega ker ni bilo lahko dobiti nadomestila. Ljubljanski kolegij je štel takrat 43 članov: 27 duhovnikov, 4 magistre in 12 bratov. Patri so ostali večinoma na svojih mestih in opravljali profesorsko službo še v naslednjem desetletju, nakar so se preselili v Inomost; stolice za bogoslovje in modroslovje so bile z njihovim odhodom ukinjene. V Gorici so namesto jezuitov prevzeli gimnazijo ''piaristi'', na Koroškem so začeli podučevati benediktinci itd. Premoženje razpuščenega jezuitskega reda je vlada združila v ''šolski sklad''. — Zanimiv zgled domačega učnega zavoda iz 17. stol. nam je gimnazija v Rušah pri Mariboru. Župnik Jurij Kozina je tu v samotni vasi ustanovil učilnico ki je kmalu zaslovela po vsej notranji Avstriji. Leta 1645. je Kozina prišel šolo s 17 učenci. Pomožna učitelja sta mu bila duhovnika Boštjan Strempfl in Janez Pilat. Že v naslednjih letih so jo obiskovali gojenci iz najodličnejših rodbin Štajerske in sosednih dežel. Število je rastlo iz leta v leto. Svoj višek je dosegla gimnazija l. 1698 pod vodstvom öupnika Luke Jamnika, ko je štela 220 gojencev, med njimi 21 grofov in baronov. Jamnik je uvedel po zgledu jezuitov gledališke igre verske vsebine. Igralci so bili domačini — Rušani, ki so vsako leto postavili na pokopališču okusen oder iz desk in zelenja. V katerem jeziku so izvajali te igre o tem zapisniki ruške šole molče. Le o igri l. 1700. se izrecno povdarja, da je bila najprej podana v nemškem, ponovljena pa v slovenskem jeziku. Najbrž se je to večkrat zgodilo ker so bili tudi gledalci kmečki romarji, ki so umeli le slovenski; nastopali so namreč ob času romarskih dni. Ruška šola je prenehala, ko so l. 1758. ustanovili jezuiti v Mariboru gimnazijo. Za svojega obstanka v 113 letih je bilo tu izučenih nad 6000 dijakov med njimi nad 600 plemičev iz najodličnejših rodbin. Trije dijaki te šole so postali nadškofi, osem je bilo škofov in mnogo je bilo zgodovinsko važnih mož, ki so dosegli važne službe na takratnem dunajskem cesarskem dvoru.

Pregled srednjih šol nam kaže, da je bilo za višjo izobrazbo v duhu tedanjega časa po naših deželah precej dobro preskrbljeno. Ne le plemiškim in meščanskim sinovom, ampak tudi dečkom iz dežele je bila odprta prosta pot do višjih študij. Za revne dijake so bili pri vseh gimnazijah ustanovljeni vzgojni zavodi (semenišča ali konvikti), kjer so dobivali brezplačno hrano in stanovanje od katerih so nekatera ostala do današnjih dni.

(Nadaljevanje)

Slov. Babica
FILOMENA BENEŠ-BILKOVA
Diplomirana na Univerzi v Pragi in v Buenos Airesu
Ordinira od 9 zjutr. do 9 zvečer
LIMA 1217 — BUENOS AIRES
U. T. 23 - Buen Orden 3389

Krojačnica 'Gorica'
Franc Leban
WARNES 2191 Bs. Aires
Nasproti postaje La Paternal

Med brati in kakšnimi!...

Globoko zamišljen v svoje račune France niti slišal ni, kdaj sem vstopil. Saj tudi! kako naj bi slišal? Tamle brni sveder; na onem kraju cvrči žaga; oni tretji nabija z dletom....

France ima lepo urejeno mizarsko podjetje. Dolga leta so minija, predno je mogel spraviti na noge vse to, kar vrví sedaj okrog njega. Z njim skupaj pa si pridelujejo košček kruha še nekateri rojaki.

France je pregledoval svoje računske knjige in šele ko sem bil že tik poleg, šele ko sem mu roko na ramo položil, s eje zdrznil in me začuden pogledal.

Vendar ste se spet pokazal. Že dolgo vas nismo videli. Sem mislil, da set na nas že pozabili, je meni! France in mi ponudil stol. Nisem vas opazil. Tako sem bil zaverovan v svoje račune.

In kako stoje ti vaši računi? Menda ne slabo, ker vidim da vaše podjetje napreduje.

Na videz že. Toda računi mi pa delajo sive lase. Človek bi bil rad pošten z ljudmi, toda ljudje pa so taki, da se na pošten način menda z njimi sploh ne more nikamor. Ravnokar sem imel posla z gospo, ki je prišla naročat opravo. Po točnem prevdarku stroška v blagu in delu sem ji predložil račun. K strošku sem priložil še 30 $, ki mi pač po vsej pravici pristoja pri vsoti 1000 $ in nato mi je babnica mešetila in pogajala kot cigan za konja. Saj sem že jaz sam postavil najnižjo ceno! Ona pa je hotela še nekaj "pridobiti"... Toda prosim vas, gospod, kako pa naj človek ravna?

Kaj bi vas jaz tega učil! Saj Vas ljudje sami učijo. So pač taki, da nekaj mora še doseči pri pogajanju. Tisto kar vam zbije doli, se mu zdi, da je čist dobiček. Zato pa Judje dobro trgujejo! Ceni stvar najmanj dvakrat toliko kot je vredna; neumni kupec se pa pogaja in zbije ceno za znatne vsote. Le poglejte ga bedaka, kako je vesel, ko pride domov in se nato pohvali, kako imenitno kunpičoj je napravil. "Pomisli žena, 1500 $ je cena. Kaj misliš koliko sem pa jaz plačal."

"Ne vem ljubi možiček. To pa vem, da tebe ne morejo prevarati. Povej, dušica, koliko stane?"

Tako sem se pogajal, da se mi je kar slina sušila in sem mu zbil na 1100 $. Le pomisli, ženičica moja: kar 400 $, in kako hitro sem jih zaslužil! Le pojdi pogledat v izložbe, pa boš videla da izpod 1500 $ ne dobiš nikjer....

Pa če se je veselil mož in njegova žena nad dobro kupčijo, še bolj se je veselil Jud, ki je prodal za 1100 pesov kramo, ki je po pravici in med brati vredna 800 $.

Tako je, France! Kdor zna pa zna! Tako so bili vsi trije srečni in zadovoljni, dobiček je ostal pa le Judu!

*

Vem, gospod Janez, da je tako. Toda kdo pa naj ljudem izbije iz glave njihove nerodnosti. V naših časopisih imam oglas. Rojaki me poznajo. Prav gotovo bi jih niti ne hotel niti ne mogel prevarati v kupčiji. Toda, ali mislite, da pridejo kdaj naši ljudje kupovat opravo sem? Ni dolgo tega, ko sem spremil znanca na njegov dom. Hotel mi je pokazati opravo, ki si jo je kupil pred tedni, ko se je oženil. Naj bi mu jaz ocenil in presodil, če je napravil dobro kupčijo ali ne. Ne rečem, na prvi pogled je bila oprava prav lepa. Kar je pa seveda največ vredno — ne zanj, pač pa za ženo — take so pač ženske! Bilo je kupljeno na Avenidi de Mayo!

Nič nisem rekel. Gledal sem in čakal njegovo besedo.

No, kaj meniš, koliko me stane?

Tega pač ne vem, koliko si dal. Cena v velikih trgovinah je od 1200 pesov naprej.

Prav toliko me stane, je prikimal rojak in kaj se ti zdi ali je vredno?

Sedaj je že plačano in mora biti vredno!

Ne mislim tako, temveč hotel bi vedeti, kaj ti sodiš?

Ogledal sem si od bliže in v podrobnosti opravo in videl, da je bilo še daleč preplačano. Saj bi tukajle v moji delavnici stala oprava samo 800 $, toda, kaj bi mu človek kalil veselje. Siromak bo še spanje zgubil in se nazadnje nemara še z ženo skregal, ker ga je ona napotila in ga tja peljala in ona sama tisto opravo izbrala. Sedaj je pač že prepozno, zatorej se mi ni zdelo umestno da bi jima povedal tako, kot je po pravici in resnici in sem rekel, da se mi zdi, da je cena pravična...

Pa ravno sedajle sem pregledoval moje račune in prišel do zaključka, da bom opustil oglase v našem časopisju. Saj je to samo izdatek, ki mi prav nikjer nič ne nese. Vem, da je moja dolžnost, da naše časopise podpiram, in zato mini žal tistih troškov. Toda če je moja dolžnost, da podpiram naše časopise in če jaz žrtvujem gotov denar zato, da moremo tudi našim ljudem postreči z besedo v našem jeziku in z novicami iz naših krajev, potem mislim da je pa tudi dolžnost naših ljudi, da razumejo naše žrtve in da pridejo s svojimi naročili k nam, tembolj ker je to njim samim v korist.

Toda na žalost je naš človek tak, da raje vidi, da ga tujec prevara, kakor pa da bi domačinu dal groš zaslužka.

Rečem: za 800 $ bi imel prav tako opravo po obliki a po lesu pa bolj zanesljivo, kakor jo je plačal s 1200 $ pri tujcu. Nemara bodo prišli tedaj, kadar bom postavil na celi strani Prense velik španski oglas in napisal učena imena lesa, iz katerega delamo, toda skromni oglasi v našem slovenskem časopisju so premalo vidni in premalo veljavni.

Pravite torej France, da z našimi ljudmi nimate kupčije?

Nikake kupčije nimam z njimi. Drugi pridejo, da in kako zadovoljni odhajajo in še potem mi pridejo nazaj s hvaležnostjo in mi pripeljejo novih naročnikov, toda naših?... Zanje smo mi premajhni in preneznatni....

*

Hm, resnico je povedal France!

Vsi naši ljudje pač niso taki, da bi toliko na modo gledali in svoj denar le k drugim nosili, toda mnogo, premnogo pa je res tistih, kateri v svojo lastno škodo gredo mimo naših podjetij in dajó drugim zaslužka.

Takole je rekel nekdo oni dan: če imam plačati enemu in drugemu, zakaj naj grem k našemu človeku?... Kot da bi moral naš človek žrtvovati vse zanj, on pa seveda ničesar v prid našemu podjetniku.

Drugi pa je še takole rekel; mož z dobro vpeljano trgovino: "Saj niti ne maram ne, da bi naši v mojo trgovino prihajali! Z njimi sem mnogo več zgubil kot dobil. Najprej sem mu kot rojaku zaupal, da se je zadolžil in potem je brez sledu zginil... Še bolj grdo pa mi je napravil drugi, ki mi je dolžan nekaj stotakov. Pa namesto da bi jaz njega na odwgovor tirjal, še on o meni slabo govori in name kriči... In tretji, ki ima z menoj velike račune: kadar ima kaj denarja, gre drugam, na račun pa k meni pride kupovat..."

Nevoščljivost je bila doma premnogokrat kriva, da so se tožili in sovražili sosedje in marsikatera domačija je šla na boben iz same zavisti: "Če ne bom imel jaz, pa tudi ti ne boš"... Toda doma so ljudje v velikanski večini le imeli pred seboj misel na sodbo božjo in ker so slišali pridigo, so se iz cerkve vračali poboljšani in so si odpuščali in tako se je premnogo zavisti in sovraštva izravnavalo. Tukaj pa zavist bohotno žene, ker ni nikogar, ki bi jo pristrigel in tako ovira blagostanje med rojaki ter pači srca ljudem, ki nikdar ne pomislijo na resnico in dolžnost ljubezni, da je treba bližnjega tako ljubiti kot samega sebe; mu storiti vse, kar človek želi, da mu drugi store in ničesar napraviti bližnjemu v kvar, kar bi človek z bridkostjo sprejel, kadar mu drugi kako tako napravijo...

Vse obsodbe je vredna samopašnost mnogih rojakov in tudi bo sojena — čeprav že sedaj tepe samopašneža. Saj je vidna resnica, da nikdar ne uživa miru in sreče tisti, kateri samo sebe išče in drugemu ničear ne stori na uslugo. Tako samopašnež že sedaj trpi pa bo še bolj občutil sadove svoje malopridnosti...

Toda pri vsem tem nebi pričakoval tako velike sebičnosti, kot sem jo doživel oni dan, ko je bila beseda o prispevkih za vojne ujetnike. Nekdo je takole zabrusil: "Pa naj crkne, če ne more živeti"!

"In če je ta tvoj brat?" mu je vpadel v besedo drugi.

"Kaj to mene briga! Meni nihče nič ne da...." je zavrnil surovec.

No, da! Med takimi zverinami dober človek pač nima več ničesar iskati! Kaj naj pričakujemo od takih zverin v človeški podobi? Kakšni bodo otroci takega očeta?

Na žalost je med našimi precej veliko število takih surovcev. In če niso baš tako daleč padli v svojem egoizmu, je pa še mnogo tudi takih, kateri nimajo prav nikakega smisla za nobeno skupno stvar. Radi se pohvalijo taki neotesanci, da so se po svetu "marsikaj naučili", pa vendar očitno dokazujejo, da so danes mnogo bolj podobni bramorjem kot pa ljudem, kajti ludjje se medsebojno podpirajo, bramorji se pa medsebojno žro, dokler ne ostane samo eden gospodar od vsega gnezda, ko je vse druge požrl...

Janez Hladnik

Cerkveni vestnik

9. avgusta maša na Avellanedi za stariše Gomboc.

Molitve na Paternalu.

15. avg. maša ob 12 uri pri sv. Rozi za Ivana Furlan.

16. avg. maša na Paternalu za Ido Mavec obletna.

Pri sv. Rozi ob 12 uri za Terezijo Leban.

Molitve na Avellanedi.

Janez Hladnik

KNEZ SEREBRJANI

ROMAN IZ ČASOV IVANA GROZNEGA

Nadaljevanje 14

Čujte, kaj pravi car Ivan Grozni:
"Nikita, čuj me, zvesti služabnik,
reci mi, s čim naj tebe obdarim,
hočeš pol ruske moje države
ali pa zlata, kolikor hočeš?"
Čujte, kaj Nikita reče zdaj carju:
"Nočem države pol, gosudar moj,
nočem ni zlata, daj mi Maljuto,
da ga popeljem k Nečisti luži."
Čujte, kaj krikne car Ivan Grozni:
"Dajem ga tebi, lopova zlega,
lahko storiš ž njim, kar ti drago!"

Tako to pripoveduje pesem; v resnici pa temu ni bilo tako. Letopisci nam kažejo Maljuto v časti pri Ivanu Vasiljeviču še dolgo po letu 1565. Mnogo ljubljencev je postalo žrtev carskega sumničenja v raznih dobah. Ni že bilo več Basmanovih, niti Grjaznega, niti Vjazemskega, Maljuta pa niti enkrat ni okusil nemilosti. Po prerokovanju stare Onufrevne ni doživel kazni na tem svetu, marveč je umrl častne smrti. V grobnici samostana svetega Josipa Volockega, kjer je pokopano njegovo telo, je zapisano, da je bil ubit v bitki pod Pajdo.

Kako se je Maljuta opravičil zaradi svojega obrekovanja, ne vemo.

Mogoče, da je Ivan, ko se mu je bila pomirila razburjena duša, prestopek svojega ljubljenca pripisal prevarani gorečnosti; mogoče, da se sploh ni popolnoma iznebil sumničenja nasproti carjeviču. Naj bo temu kakorkoli, Skuratov ni izgubil carjevega zaupanja, marveč mu je bil od tega časa še dražji. Doslej je sovražila Maljuto vsa Rusija, odslej pa ga je sovražil tudi carjevič. Ivan je bil odslej Maljuti edina opora. Splošna zavist je bila carju porok za njegovo zvestobo. Tudi migljaj glede Basmanova ni bil brez posledic. V Ivanovem srcu je ostala kal sumnje; in čeprav ni takoj pognala korenin, je vendar znatno ohladila njegovo naklonjenost napram Kravčemu, (Kravčej, višji dvorni maršal in višji dvorni točaj starih ruskih carjev. — Op. prel.) kajti car nikdar ni odpustil tistemu, ki se ga je kdaj bal, četudi bi pozneje sam priznal, da je bil njegov strah nepotreben.

15. Poljubov obred.

Čas je, da se vrnemo k Morozovu. Helenina zadrega pred Serebrjanim ni ušla bistremu očesu bojarjevemu. Od kraja si je sicer mislil, da je bilo srečanje z Vjazemskim temu vzrok, potem pa se mu je zbudila nova sumnja v duši.

Ko se je od kneza poslovil in ga spremil v vežo, se je Morozov vrnil v sobo. Njegove povešene obrvi so bile grozno naježene, globoke gube so mu razrivale čelo; oblivala ga je vročina in dušilo ga je.

"Helena zdaj spi", je pomislil; "ne bo me čakala. Izprehodim se po vrtu, morda si ohladim glavo."

Morozov je odšel na vrt; bilo je temno. Ko se je približal ograji, je opazil belo obleko. Začel je pazljivo gledati.

Začul je zaljubljene besede. Starec je obstal. Spoznal je glas svoje žene. Za ograjo se je na zvezdnatem nebu črtala nejasna postava jezdeca. Neznanec se je nagnil k Heleni in ji nekaj govoril. Morozov je pridržal sapo, toda potegnil je veter in je stresel vrhove dreves, da so zaglušili besede in glas neznanca. Kdo je bil neznanec? Morda se je posrečilo Vjazemskemu, da si je z vztrajnostjo naklonil Helenino srce? Zagonetno žensko srce! Danes mu je všeč to, kar je včeraj vzbujalo njegovo mržnjo. Ali pa se ni morda Serebrjani dogovoril za sestanek z njegovo ženo? Kdo vé? Mogoče, da ga je knez, katerega je bil sprejel kakor sina, ta dan krvavo razžalil, njega, najboljšega prijatelja svojega očeta, njega, ki je bil pripravljen v nevarnost staviti svoje lastno življenje, da bi Serebrjanega očuval pred carjevo jezo?

"Toda ne", je pomislil Morozov, "to ni Serebrjani! To je kak oprič-nik, kak nov carjev ljubljenec. Pri njih ni nič čudnega onečaščati odličnega bojarja. Toda žena, to je potuhnjena kača! Ali je mar nisem ljubil? Ali je nisem imel kakor lastno hčer? Ali me ni vzela iz proste volje? Ali se mi ni zahvaljevala ta lokava ženska? Ali mi ni prisegla zvestobe? Ne, Družina Andrejič, ne zanašaj se na žensko zvestobo! Ženska zvestoba — to je visoka zgornjica, hrastova vrata in železni zatvori. Preveč se ti je mudilo, Družina Andrejič, izročiti dekletu svojo čast! Zbegalo te je, starca, tvoje goreče srce! Prevarala te je žena, mlada kača; smejali se ti bodo Maskvičani!"

Tako je premišljeval Morozov in se mučil z ugibanji. Hotel je stopiti naprej. A jezdec bi utegnil oditi in bojar bi ne spoznal svojega sovražnika. Sklenil je počakati.

Kakor nalašč to noč veter ni nehal šumeti in mesec ni prišel izza oblakov. Morozov ni spoznal niti obličja niti glasu jezdečevega. Slišal je samo, kako mu je plakaje rekla bojarka:

"Ljubim te bolj nego življenje, bolj nego solnce krasno! Nikogar nisem ljubila razen tebe, ga ne morem ljubiti in ga ne bom ljubila!"

Kmalu nato je šla Helena mimo Morozova, ne da bi ga opazila. Počasi je stopal Družina Andrejič za njo.

Drugi dan ni niti najmanj pokazal, da sumniči Heleno; bil je z njo prijazen in ljubezniv kakor sicer. Samo včasih, kadar Helena tega ni opazila, se je spozabil, stiskal je obrvi in jo grozno gledal. Strašno misel je takrat mislil Družina Andrejič. Mislil je, kako bi izsledil svojega sovražnika.

Pretekli so štirje dnevi. Morozov je sedel v tramasti izbi za hrastovo mizo; na mizi je ležala odprta knjiga, vezana v baržunast brokat s srebrnimi zaponkami in okraski. A bojar ni mislil na branje. Njegove oči so blodile nad pisanimi naslovi in vzorkovanimi cveticami strani, domišljija pa je begala od ženine sobice do vrtne ograje.

Prejšnjega dne se je Serebrjani vrnil iz Slobode in je, kakor je bil obljubil, obiskal Morozova.

Helena se je ta dan izgovorila z boleznijo in ni šla iz svoje sobe. Morozov se ni nič spremenil v svojem vedenju nasproti Nikiti Romanoviču. Toda medtem, ko mu je čestital k srečni vrnitvi in ga, dragega gosta, skrbno gostil, je nepresano opazoval izraz njegovega obličja in skušal v njem ujeti znamenje izdajstva. Serebrjani je bil mračen, toda preprost in odkrit kakor navadno; Morozov ni spoznal ničesar.

A kaj je mislil sedaj, sedeč za mizo pred odprto knjigo?

Njegovo premišljevanje je prekinil vstopivši sluga; ko je opazil pomračeno čelo Morozova, je spoštljivo obstal. Morozov ga je vprašal s pogledom.

'Gosudar!" je rekel sluga, "carski ljudje prihajajo sem. Pred vsemi gre knez Afanazij Ivanič Vjazemski; blizu so že, ali ukažeš, da jim gremo nasproti?"

Ta hip so se oglasili zvoki bobna, na katerega je z usnjenim korobačem tolkel sprednji vojak, da bi razgnal ljudstvo in napravil gospodu pot.

"Vjazemski prihaja k meni?" je rekel Morozov. "Ali je znorel? Morda gre pa samo mimo? Pojdi k vratom in tam počakaj. Ako pa krene sem, reci mu, da moj dom ni žganjarna, da ne poznam opričnikov in ničesar nočem imeti opraviti z njimi! Idi!"

Sluga se je obotavljal.

"Kaj hočeš še?" je vprašal Morozov.

"Bojar, tvoja volja je nad mojo; a jaz tega Vjazemskemu ne porečem!"

"Idi!" je kriknil Morozov in udaril z nogo.

"Bojar!" je planil v sobo hišni upravitelj, "knez Vjazemski je prišel z opričniki pred naša vrata! Knez pravi, da je poslan od samega gosudarja."

"Od gosudarja? Ali ti je rekel: od gosudarja? Odpri vrata, ponudi mu zlato skledo s kruhom in soljo. Vsa družina naj gre nasproti poslanim od gosudarja!"

Medtem je bilo bobnanje slišati čedalje bliže. Dvajset ljudi na konjih in pred njimi Afanazij Ivanovič na svojem temnorjavem žrebcu s srebrno opravo je korakoma prišlo na dvorišče Morozova. Knez je imel na sebi bel kaftan iz atlasa. Izpod nizkega izrezanega ovratnika je gledala biserna zavratnica pri košulji. Biserne zapestnice so tesno spenjale široke rokave malinaste barve, končujočim se s trpci na obeh straneh; za pasom so tičale na dveh bokih vzorkovane rokavice. Brokatne hlače malinaste barve so bile zatlačene v žolte safijanaste škornje, ki so bili na petah podkovani s srebrom, golenice so bile prešite z biseri in v gostih gubah spuščene do polovice méč.

Čez kaftan je imel vržen svilnat plašč zlatorumene barve, zapet na prsih z dvema demantnima sponama. Glavo je knezu pokrivala bela brokatna čapka z gibkim demantnim peresom, ki se je majalo ob vsakem dvigu in se svetlikalo v solnčni luči.

Črni kodri Afanazija Ivanoviča so se vili izpod čapke in se mešali z njegovo kratko in kodrasto brado. Lahni brki so se črtali nad zgornjo ustnico, ne kot črna proga, ampak samo kot temna senca. Postava Vjazemskega je bila visoka in vitka, zunanjost mlada, vesela.

V soglasju z razkošnim običajem tiste dobe so konjarji pešci vodili za njim za uzde šest ježnih konj v popolni opravi; eden izmed njih je bil vranec, drugi plavec, tretji sivec, trije pa čisto beli. Na glavah so se konjem majala pisana peresa, na hrbtih so se jim pestrile zverske kože ali brokatne preproge, obšite z dragulji; na vseh šestih konjih je žvenkljala množica srebrnih kraguljčkov ali zlata, prerezana jabolka, ubrana v soglasen zvok, viseča na obeh straneh uzde v dolgih grozdih.

Ko se je pojavil Družina Andrejevič, je stopil Vjazemski z drugimi opričniki vred s konja. Morozov jim je šel počasi nasproti z zlato skledo; za njim so šli znanci in bojarski sluge.

"Knez", je izpregovoril Morozov, "poslan si k meni od gosudarja. Hitim, da tebe in tvoje ljudi sprejmem s kurohm in soljo!" In sivi lasje so padli bojarju na oči od nizkih poklonov.

"Bojar," je odgovoril knez Vjazemski, "veliki gosudar je velel, tebi izročiti svoj carski ukaz: Bojar Družina! Car in veliki knez vse Rusije, Ivan Vasiljevič, jemlje s tebe svoj gnev in jemlje obenem s tvoje glave svojo carsko kletev, pomilošča te in ti odpušča vse tvoje krivde. Zopet boš, bojar Družina, kakor poprej v milosti velikega gosudarja in služil mu boš zvesto in pokorno in tvoja čast bo pred njim, kakor je bila."

Izpregovorivši ta govor, si je Vjazemski eno roko vtaknil za pas, z drugo pa si je pogladil brado. Vzravnal se je in, uprši v Morozova svoj orlovski pogled, čakal njegovega odgovora.

V začetku besed Vjazemskega je

SLOVENSKI LIST

List izdajata: "SLOVENSKI DOM" in KONSORCIJ

Pripravljanje hraniv

Moda in higijena sta si že od nekdaj nasprotni, le redkokdaj se prijazno srečujeta, navadno sta si v laseh, zakaj moda oblastno vlada v kraljestvu videza, higiena pa se obzirno uveljavlja v svetu stvarnosti. Lep videz je sicer, ako je pristen, izraz klenega bistva, toda ker je modi videz nad vse, zanemmarja in kvari bistvo in zategadelj prihaja v navskrižje s higieno, ki neguje zdravo jedro.

Mogočno se šopiri moda v vsem našem življenju, v obleki in telesni noši, ob vseh prilikah doma, v družbi in na poti; moda si dela sužnje že iz otrok v plenicah in nas drži v svojih verigah dokler ne strohnimo v grobovih. Kajpada ima moda svoj odločujoči vpliv tudi v prehrani, tudi v prehrani je potisnjena v ozadje higiena — na veliko škodo zdravju in gospodarstvu.

Katere in kako pripravljene jedi naj uživamo, ukazuje moda ne samo pri razkošnih bogataših, marveč tudi po bornih kuhinjah preprostih ljudi, ki v največ slučajih razpolagajo z zelo pičlimi sredstvi za prehrano. V jedi in pijači odločujejo žal manj zdravstveni vidiki ko družabni, to je modni oziri in predsodki, zato je prehrana širših plasti ljudstva v zdravstvenem pogledu mnogokdaj nezadostna in večkrat predraga.

Cenjene bravke, ne bojte se, da posežem v vaš delokrog, vtikajoč svoj nos v vaše lonce in kozice ali brskajoč po kuharskih knjigah in receptih! Kuharska umetnost je vaša zadeva in naloga, želeti bi bilo le izpopolnitve v dveh smereh! Kuharska spretnost naj se razširi v vse kroge ljudstva, prav posebno med delovno ljudstvo, ki potrebuje izdatne in okusne hrane po dosegljivi ceni, sicer si išče dopolnil v okus ščegetajočih a malovrednih izdelkih živilske industrije in — v alkoholu. Bistvo kuharske umetnosti je pač v spertnosti, ki zna iz preprostih in cenenih hraniv pripravljati tečne in slastne jedi. Kuharsko znanje naj se tudi poglobi, da bo znala vsaka gospodinja ali njena pomočnica — kuharica tako kuhati, kakor je zdravju primerno, saj zdravniki pogostoma opažajo, da so "najboljše" kuhinje zdravju v kvar!

Vem, da s tem sestavkom ne iztrebim niti mrvice nakopičene modne navlake iz naših kuhinj, ker boj proti modi je nehvaležen in malo uspešen, a začeti je treba in zato naj omenim le poglavitne predsodke in najbolj razširjene zmote, ki vladajo po naših kuhinjah.

Zdravniki naročajo prav mnogokrat bolnikom posebno hrano, največkrat tečne in lahko prebavne jedi. Tudi po poljudno znanstvenih spisih in kuharskih navodilih se slave tečne in lahko prebavne jedi! Tako se je razpasla usodna zmota, češ, da so tečne in lahko prebavne jedi sploh priporočljive vsem, bolnim in zdravim, otrokom in odraslim, primerne. Kmalu ne bo več razlike med hrano otrok, ki še nimajo zob in hrano brezzobih starcev, med hrano bolnikov v vročici in zdravih ljudi! Tako se napravljajo jedi iz najnežnejšega mesa; kar je trše, se s kuhinjskimi stroji zdrobi ali skosi, da ne čutimo v ustih najmanjše trdine. Sočivje in zelenjave morajo biti mehke, zmečkane in pretisnjene skozi gosto sito, da se odstranijo iz njih vse teže prebavne ali neprebavne sestavine. Sadje jemo seveda kuhano ali vsaj olupljeno, celo lupine grozdnih jagod se nam zde nevarne. In ljubi naš vsakdanji kruh, kdo ga še pozna, ko nam nudijo namesto njega samo še "pecivo": mlečne žemljice, maslene kifeljčke, piškote in kekse! Bog ne daj da pride iz kuhinje kaj na mizo, kar bi se ne dalo že s samim jezikom zmastiti; grizenje in žvečenje se nam že tako zdi nedostojno!

Posledice mehkužnega kuharjenja so neverjetno kvarne. Kar ne dela, propada. Pri naši splošno običajni hrani naše zobovje nima dela, zato propada in izpada že mladim ljudem. Ker nam ni treba nič gristi, povaljamo založaj malo po ustih — da bi ga prežvečili in s slino premešali, nismo vajeni — in goltamo cele kose. Želodec prenaša nekaj časa tako ravnanje in ponovno napadanje, končno se pa naveliča — oboli, časih zelo resno. Nastopajo pa še druge prebavne težkoče in črevesne bolezni, najbolj pogosta posledica "tečne in lahko prebavne hrane" je čezdalje hujša zaprtost z raznoterimi drugimi neprilikami, ker taka hrana ne daje dovolj žlindre, ki je potrebna kot dražljaj, da se črevo redno izpraznjuje.

Zdravemu človeku ni treba tečne, t. j. zgoščene, z redilnimi snovmi bogate in lahko prebavne t. j. vseh neprebavnih snovi oproščene in že razklenjene, napol prebavljene hrane. Že otroka je treba navaditi na zredčeno hrano, saj so vsa naravna hraniva, ki jih uživamo v nepokvarjeni obliki prostorno tudi zelo razsežna, n. pr. mleko in sadje, ki ima komaj 10 do 15 odstotkov redilnih snovi v sebi. Ko dobiva otrok zobe, mu je treba dajati vsaki dan kaj trdega, da si utrjuje in krepi zobe. Najboljše sredstvo za ohranjenje zob je skorja trdega kruha po vsaki jedi, s kruhom se otrok navadi pravilno jesti — temeljito prežvečiti vsak grižljaj — in večina prebavnih bolezni je zanesljivo preprečena!

"Tečna in lahko prebavna hrana" je za zdravega človeka tudi manj vredna, ker se z nepotrebnim pripravljanjem uničujejo tako potrebna dopolnila ali vitamini in odstranjujejo prevažne rudninske snovi. Zdravemu človeku je treba, da se ohrani zdrav in ogne raznovrstnemu bolehanju, čim več hrane v prirodni presni obliki, pri vseh drugih hranivih pa, ki jih moramo pripravljati, je treba ohranjevati njih sestavino kolikor se da neizpremenjeno. Posebno poudarjam vnovič, da se zelenjave, sadje in gomoljnice v kuhinjah preveč izlužujejo (kar pomeni izgubo dragocenih rudnin).

Kakor sem že večkrat omenjal, je pretežno mesna hrana kvarna; zdrava hrana za zdravega človeka bodi bolj rastlinska ko mesna in rajši samo rastlinska kakor pretežno mesna. Izključeno mesne hrane pa že tako nihče ne prenese kaj več časa. Gostilniška hrana je tudi preveč dražljiva ("pikantna"); ne brez namena dodajajo jedem toliko začimb, da ne more ostati brez znatnih okvar, kdor se trajno hrani z dražljivimi jedmi. V domači hrani je treba odpraviti te gostilniške razvade, zlasti otroke in nedorastle ljudi je treba hraniti z rastlinjem in jih varovati pred vsemi nepotrebnimi in škodljivimi dražili.

Koliko dobrih domačih jedi prihaja "iz mode", na njih mesto pa se selijo manj vredne in dražje tujke. Ko sem enkrat priporočal borni delavski materi, naj preskrbi svojim slabotnim otrokom kaj več mleka in mlečnih jedi, mi je odvrnila, da je mleko za njene razmere predrago in da daje otrokom za zajtrk ali večerjo in južino ruski čaj, ki tudi "opravi za silo". Spomnil sem jo, da je sok ali prežganka ali močnik ne stanejo mnogo in res kaj zaležejo. "Ko jih pa ne marajo! Pa tudi časa nimam jaz sama, da bi se ukvarjala s takšnimi mečkarijami." Tako se izgubljajo žganci, ki so držali naš narod mnogo stoletij pokonci, pozabljajo se še številne druge naše domače jedi, tudi fižol se kmalu ne bo smel pokazati na naših mizah, namesto domačih štrukljev dobivamo osvaljke s tujimi imeni. Zakaj vse to? Ker naše domače in tečne jedi niso v modi, ker jih ne jedo ni na Dunaju ni v Parizu ali Londonu in ker jih ne popisujejo kuharske knjige s slavnimi imeni.

A tukaj v tujini je napaka v pripravljevanju hrane še mnogo bolj občutna in pod tjumi kvarnim vplivom kakor v domovini.

(Iz "Mladike". Po dr. A. Brecljevi razpravi "O prehrani".)

Slovenska babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ANA CHRPOVA

ENTRE RIOS 621

U. T. 38, Mayo 8182

Morozov pokleknil. Sedaj so ga dvorjani vzdignili pod pazduho. Bil je bled.

"Naj blagoslovi sveta Trojica in moskovski čudotvorci našega velikega gosudarja!" je rekel s tresočim se glasom; "naj podaljša milostivi in dobri Bog brez števila carske dni njegove! Nisem se te nadejal knez, toda poslan si k meni od carja — stopi v moj dom! Vstopite tudi vi, gospoda opričniki! Prosim Vašo milost! Jaz pa pojdem, da opravim zahvalno molitev, potem pa sedem z vami pirovat do pozne noči."

Opričniki so vstopili.

Morozov je poklical slugo.

"Zajahaj konja, idi h knezu Serebrjanemu, izroči mu moj poklon in reci, da ga prosim, naj pride praznovat današnji dan, češ, da me je car obdaril z veliko milostjo svojo, da je izvolil vzeti z mene svojo kletev."

Ko je bil Morozov oddal ta povelja in goste spremil v vežo, je šel čez dvorišče v svojo domačo kapelo; pred njim so šli njegovi znanci, za njim pa mnogobrojna služinčad. V domu so ostali samo hišni upravitelj in toliko slug, kolikor jih je bilo treba za postrežbo opričnikom.

Podali so jim razne zakuske in pijače, obed pa je še čakal.

Kmalu je prišel Serebrjani, ki so ga tudi spremljevali znanci in služabniki, kajti tiste čase bojar ni smel potovati v važnih slučajih brez velikega spremstva, ker bi se mu bilo to štelo v sramoto.

Miza v veliki dvorani je bila že pokrita; sluge so stali na svojih prostorih; vsi so čakali na gospodarja.

Ko je bil Družina Andrejevič opravil molitve, je vstopil v krasni opravi, v brokatnem kaftanu, s soboljo čapko v roki. Njegovi sivi kodri so bili gladko pristriženi, gostje so se poklonili njemu in vse je sedlo za mizo.

Začelo se je slavnostno pirovanje, zazvenele so čaše in vrči, z njimi vred pa je zazvenel še drug žvenket, ki se ni skladal s šumom veselega gostovanja. Zazvenelo je pod kaftani opričnikov nevidno orožje.

A Morozov ni slišal tega zloveščega žvenketanja. Bil je zatopljen v druge misli. Neko notranje čuvstvo mu je govorilo, da piruje njegov nočni žalitelj z njim za mizo, in bojar si je nazadnje izmislil sredstvo, da ga odkrije. To sredstvo je bilo po njegovem mnenju čisto zanesljivo.

Mnogo čaš so bili že izpili gostje; pili so na zdravje gosudarja, na zdravje carice in vse carske hiše; pili so na zdravje metropolita in vsega ruskega svečeništva; na zdravje Vjazemskega, Serebrjanega, ljubezuivega gospodarja in vsakega gosta posebej. Ko so bili izpili na zdravje vsem, je vstal Vjazemski in predlagal, naj pijo še na zdravje mlade bojarke.

Prav tega pa je Morozov čakal.

"Dragi gostje!" je rekel, "ne spodobi se piti brez gospodinje na njeno zdravje! Pojdite," je nadaljeval, obrnivši se k slugam, "pojdite po bojarko: naj pride sem in z lastno roko počasti častite goste!"

"Dobro, dobro!" so zašumeli gostje; "brez gospodinje ni niti med sladak!"

Čez nekaj časa se je prikazala Helena v bogatem sarafanu, spremljana od dveh družabnic; v roki je držala zlat podnos z eno samo čašico. Gostje so vstali. Dvornik je napolnil čašo s trojnim zelenčakom. Helena je zmočila ustne v čaši in jo pričela podajati gostom na okrog, klanjaje se vsakemu do pasa. Kadar je bila čaša prazna, jo je dvornik znova napolnil.

Ko je bila Helena obšla vse brez razločka, se je Morozov, ki jo je pazno gledal, obrnil h gostom.

"Dragi gostje", je rekel, "sedaj vas prosim po starem ruskem običaju, da počastite moj dom in ne onečastite mojega gospodarstva ter se ne branite poljubiti mojo ženo. Dmitrijevna, stopi v sveti kot in poljubi se z vsakim gostom po vrsti."

Gostje so se zahvalili gospodarju. Helena je stopila, tresoč se po vsem telesu, k peči s povešenimi očmi.

"Knez pristopi!" je rekel Morozov Vjazemskemu.

"Ne, ne! Po običaju!" so kriknili gostje; "naj gospodar prvi poljubi gospodinjo. Naj se vrši po običaju naših prednikov!"

"Pa naj bo po običaju!" je rekel Morozov, stopil k ženi in se ji najprej priklonil do tal. Ko sta se poljubila, so Heleni gorele ustnice kakor ogenj, ustne Družine Andrejeviča so bile kakor led.

Za Morozovim je pristopil k njej Vjazemski.

Morozov je opazoval.

Oči Afanazija Ivanoviča so žarele kakor živo oglje, a Helenino obličje je ostalo neizpremenjeno. Vpličo moža in Serebrjanega se ni bala nesramnega kneza.

"Ta ni", je pomislil Morozov.

Vjazemski se je poklonil do tal in je poljubil Heleno; ker pa je poljub trajal dalje, nego je bilo treba, se je okrenila z očividno nejevoljo.

"Ne, on ni!" je ponovil Morozov.

Za Vjazemskim je prišlo na vrsto nekaj opričnikov. Vsi so se ji po svečanem običaju klanjali do tal in jo poljubljali; a Družina Andrejevič ni mogel ničesar razbrati z obličja svoje žene razen nemira. Nekolikokrat so se dvignile njene dolge trepalnice in pogled je, kakor se je zdelo, prestrašeno iskal nekoga med gosti.

"On je tu", je pomislil Morozov.

Naenkrat se je strah polotil Helene. Njene oči so se ujele z očmi njenega moža in z bistroumnostjo, ki je lastna ženskemu srcu, je uganila njegove misli. Pred tem težkim, srepim pogledom ji ni bilo mogoče poljubiti Serebrjanega, da bi se ne izdala. Vse okolnosti njiju sestanka pri vrtnem plotu prvi dan Serebrjanijevega prihoda so se ji živo črtale v spominu. Njen sedanji položaj in čakajoči jo poljub se ji je zdel kazen božja za ta grešni sestanek, za ta grešni poljub. Smrtna zona jo je izpreletela po hrbtu.

"Bolna sem..." je zašepetala, "pusti me, Družina Andrejič..."

"Le ostani, Helena," je mirno rekel Morozov; "počakaj, sedaj ne moreš oditi. To ne gre, to bi bilo nezaslišano. Treba je končati obred."

S predirljivim pogledom se je ozrl na ženo.

"Noge me ne držé..." je rekla Helena.

"Kaj?" je rekel Morozov kakor bi je ne slišal. "Kaj, glava te boli? Čudna stvar! — Prosim vas, gospoda, pristopite, ne poslušajte je! Otrok je še; silno je sramežljiva, danes vidi prvič ta obred. Po vrhu jo še glava boli. Pristopite, dragi gostje, prosim vas!"

"Kje pa je Serebrjani?" je pomislil Družina Andrejevič, hiteč z očmi po gostih.

Knez Nikita Romanovič je stal ob strani. Ni mu ostalo tajno, s kako pozornostjo je Morozov opazoval ženo in vsakega gosta, ki je stopil k njej. Videl je v Heleninem obrazu strah in nemir. Nikita Romanovič, ki je bil vedno odločen, kadar je imel mirno vest, sedaj ni vedel, kaj naj stori. Bal se je stopiti k Heleni in povečati njeno razburjenost; zaostajajoč za drugimi, se je bal vzbuditi sum njenega moža. Ko bi ji mogel reči eno samo besedo neopaženo, bi jo izpodbudil in ji morda vrnil izgubljeno moč; toda okrog Helene so stali gostje, mož ni obrnil pogleda od nje. Treba se je bilo za nekaj odločiti.

Serebrjani je pristopil, se priklonil Heleni, a ni vedel, ali naj jo pogleda v oči ali pa se nalašč ne ujame z njenim pogledom. To omahovanje ga je izdalo. Helena ni vzdržala muke, ki ji jo je Morozov določil.

Helena moža ni varala iz lahkomiselnosti ali iz pokvarjenega srca. Varala ga je zato, ker je prevarala sama sebe, ko si je mislila, da bo lahko vzljubila Družino Andrejeviča. Ko je ponoči pri vrtnem plotu Serebrjanega prepričevala o svoji ljubezni, so ji te besede nehote vrele iz duše; besed ni izbirala in ko bi bila takrat za sabo ugledala svojega moža , bi mu bila odkritosrčno priznala vse. Toda domišljija Helenina je bila goreča, narava pa plaha. Po nočnem sestanku s Serebrjanim ji je vest to neprestano očitala. Temu se je pridružil še smrtni strah zaradi Nikite Romanoviča. Srce se ji je trgalo od nasprotujočih si čuvstev. Najrajši bi se bila vrgla možu k nogam in ga prosila odpuščenja in sveta; a bala se je njegove jeze; bala se je za Nikito Romanoviča.

Ta boj, te muke, strah, s katerim jo je navdajal mož, ki je bil sicer dober in ljubezniv, toda neizprosen v vsem, kar se je tikalo njegove časti, — vse to je uničevalo in izpodkopavalo njene telesne moči. Ko so se ustnice Serebrjanega dotaknile njenih, se je stresla kakor v groznici, noge so se pošibile pod njo in iz ust so ji ušle besede:

"Presveta Bogorodica, usmili se me!"

Morozov je prehitel Heleno.

"Ej!" je rekel; "žensko zdravje! Izgleda kakor kri in mleko, pa je dosti le, da jo malo boli glava in že je niti noge ne drže več. Nič hudega, to preide. preide! Pristopite, dragi gostje!"

Glas in vedenje Morozova se ni niti najmanj izpremenilo. Videti je bil čisto miren, vljuden in prijazen kakor prej.

Serebrjani ni vedel, je li Morozov prodrl v njegovo tajnost ali ne.

Ko je bil obred končan in se je Helena, spremljevana od svojih družic, oddaljila v svojo sobo, so gostje na poziv Morozova zopet sedli k mizi.

Družina Andrejevič je vse zabaval in gostil s prejšnjo skrbnostjo in ni pozabil niti na najmanjšo dolžnost, ki so bile za gospodarja takratne dobe potrebne, da si je pridobil slavo dobrega gostitelja.

Bilo je že pozno. Vino je razgrevalo glave in čudne besede so včasih uhajale med razgovor opričnikov.

"Knez", je rekel eden izmed njih, nagnivši se k Vjazemskemu, "čas bi bilo pričeti!"

"Molči!" je šepetaje odgovoril Vjazemski, "da te starec ne sliši!"

"Naj me sliši, saj ne bo razumel!" je na glas nadaljeval opričnik s pijansko trmo.

"Molči!" je ponovil Vjazemski.

"Čas je, ti pravim, knez! Pri moji duši, da je! Čakaj, da dam znamenje."

In opričnik je hotel vstati.

Vjazemski ga je z močno roko pridržal na klopi.

"Bodi pameten!" mu je rekel na uho; "če ne, ti porinem ta nož v grlo!"

"Oho! ti še groziš!" je kričal opričnik, vstajajoč s klopi. "Vidiš, kakšen si! Saj sem rekel, da ti ni verjeti! Saj nisi naš brat! Jaz bi vam že pokazal, vsem vam, knezom in bojarom, ki nam odjedate plačo! Le počakaj, bomo videli, kdo bo hujši. Stran z oklepom, ki ga imaš pod kaftanom! Izderi asbljo! Bomo videli, kdo bo hujši!"

Te besede so bile izgovorjene s pijanim jezikom sredi splošnega razgovora in hrupa; vendar so nekatere izmed njih priletele v ušesa Serebrjanega in vzbudile njegovo pozornost. Morozov jih ni slišal. Videl je samo, da je med gosti nastal prepir.

"Dragi gostje!" je rekel in vstal izza mize; "zunaj je že temna noč. Ali ni že čas počitka? Za vse so pripravljene mehke pernice in blazine."

Opričniki so vstali, se zahvalili gospodarju in odšli v počivališča, pripravljena jim na dvorišču.

Tudi Serebrjani je hotel oditi.

Morozov ga je prijel za roko.

"Knez", mu je rekel šepetaje, "počakaj me tu." In Družina Andrejevič, zapustivši Serebrjanega, je odšel v ženino stanovanje.

(Nadaljevanje)